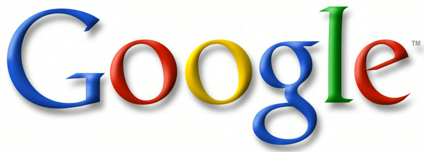

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

C
789
5.3.15

Eugyppius Africanus - Vita S. Severini -
1862

189.5.3.15.

Harvard College Library

BOUGHT FROM THE
ANDREW PRESTON PEABODY FUND

BEQUEATHED BY
CAROLINE EUSTIS PEABODY
OF CAMBRIDGE

70-ll

VITA S. SEVERINI

AUCTORE EUGIPPIO

SECUNDUM CODICEM ANTIQUISSIMUM, QUI ROMAE ASSERVATUR IN TABULARIIS ARCHIBASILICAE LATERANENSIS.

CRITICE EDIDIT

ANTONIUS KERSCHBAUMER,

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI PII PP. IX. CUBICULARIUS SECRETUS, ILLUSTR. AC REVER. DNO EPISCOPO DIŒCESEOS S. HIPPOLYTI A CONSILIIS ECCLESIASTICIS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR ET PROFESSOR IN SEMINARIO EPISCOPALI AD S. HIPPOLYTUM IN AUSTRIA.

CUM TABULA SPECIMEN CODICIS LATERANENSIS CONTINENTE.

SCAPHUSIAE,

SUMPTIBUS LIBRARIAE HURTERIANAE.

MDCCCLXII.

In der **Fr. Hurter**'schen Buchhandlung in **Schaffhausen** erschien vollständig:

Die Einführung des Christenthums in den deutschen Landen. Von **Karl Hiemer.**

6 Bde. 8 fl. 27 Kr. — 5 Thlr.

(Einzeln: **I. Einführung.** 1 fl. 18 Ngr. **II. u. III. Südwestliches Deutschland.** 2 fl. 57 kr. 1 Thlr. 21 Ngr. **IV. Mittleres Süddeutschland.** 1 fl. 18 Ngr. **V. Mittelwestliches und mittleres Deutschland.** 1 fl. 36 kr. 27 Ngr. **VI. Norddeutschland.** 1 fl. 54 kr. 1 Thlr. 6 Ngr.)

Wir empfehlen dieses Werk namentlich allen Volks- und Jugendbibliotheken, da eine übersichtliche klare Darstellung der Einführung des Christenthums in den verschiedenen Theilen Deutschlands bisher noch fehlte. Eine Kritik bezeichnete das Werk als „das passendste Geschenk für jede Haushaltung, das neben trefflicher Unterhaltung reichen Segen bringen werde."

Leben des h. Franz von Sales, Stifters des Ordens von der Heimsuchung Mariens, der h. Joh. Franziska von Chantal und ihrer ersten Ordensschwestern.

Von **Ludwig Clarus.** 5 Bde. 12 fl. 33 kr. 7 Thlr. 12 Ngr.

(Einzeln: **Leben des h. Franz von Sales.** 2 Bde. 4 fl. 3 kr. 2 Thlr. 10 Ngr. **Leben der h. J. Fr. v. Chantal.** 3 fl. 24 kr. 2 Thlr. **Leben der ersten Mütter und Schwestern des Ordens von der Heimsuchung Mariens.** 2 Bde. 5 fl. 6 kr. 3 Thlr.)

„Schon der Name des Verfassers ist vollwichtiger Bürge dafür, daß diese Biographieen einen hervorragenden Platz einnehmen. Die Großartigkeit der Auffassung des Ganzen, die Schärfe des Urtheils, die feine Beobachtungsgabe innerer Seelenzustände, die Klarheit und Wärme der Darstellung machen diese Biographieen zu vorzüglichen. Mögen sie einen recht großen Leserkreis finden!" Schles. Kirchenblatt.

VITA S. SEVERINI.

1409

VITA S. SEVERINI

AUCTORE EUGIPPIO

SECUNDUM CODICEM ANTIQUISSIMUM, QUI ROMAE ASSERVATUR IN TABULARIIS ARCHIBASILICAE LATERANENSIS.

CRITICE EDIDIT

ANTONIUS KERSCHBAUMER,

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI PII PP. IX. CUBICULARIUS SECRETUS, ILLUSTR. AC REVER. DNO EPISCOPO DIŒCESEOS S. HIPPOLYTI A CONSILIIS ECCLESIASTICIS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR ET PROFESSOR IN SEMINARIO EPISCOPALI AD S. HIPPOLYTUM IN AUSTRIA.

CUM TABULA SPECIMEN CODICIS LATERANENSIS CONTINENTE.

SCAPHUSIAE,

SUMPTIBUS LIBRARIAE HURTERIANAE.

MDCCCLXII.

C 789.5.3.15

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE
ANDREW PRESTON PEABODY
FUND
May 27, 1885

LIPSIAE TYPIS B. G. TEUBNERI.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO DOMINO

IGNATIO FEIGERLE

EPISCOPO SAN-HIPPOLYTANO IN AUSTRIA INFERIORI,
SANCTITATIS SUAE PRAELATO DOMESTICO
ET SOLIO PONTIFICIO ASSISTENTI,
SS. THEOLOGIAE DOCTORI, INSIGNIS ORDINIS LEOPOLDI
CAES. AUSTRIACI COMMENDATORI, INCLYTI REGNI HUNGARIAE INDIGENAE, C. R. SCIENTIARUM UNIVERS. OLOMUC.
AC VINDOBON. EMERITO RECTORI MAGNIFICO,
ETC. ETC. ETC.

PRAESULI ET PATRI BENIGNISSIMO

IN TESSERAM GRATITUDINIS INFINITAE
ET FILIALIS SUBIECTIONIS

HASCE PAGINAS IN ALMA URBE ROMA
ELUCUBRATAS

D. D. D.

PROOEMIUM.

Inter illos, qui fidei christianae fundamenta in regione iecerunt, quae olim *Norici Ripensis*, nunc Austriae provincia nuncupatur, facile princeps erat, Noricorum qui dicitur Apostolus, *S. Severinus.*

Tempore, quo Attila rex Hunnorum defunctus, illaque regio barbarorum incursionibus valde depressa erat, S. Severinus, vir sanctissimus, qui tam vitae disciplīna singulari, quam spiritu prophetiae et miraculis inclaruit, patriam atque genus suum clarissimum celans, de partibus Orientis veniens, Dei monitu ad Noricos Ripenses se contulit, et quidem primum in oppido Asturis, postea aliis in locis huius provinciae, quin imo et vicinae Rhaetiae evangelicam et apostolicam doctrinam propagavit, poenitentiam praedicando et iram Dei tali modo avertendo. Iuxta muros Fabianae primarium sibi exstruxit monasterium. Rugo-

rum rex nomine Flaccithaeus magni habuit S. Severinum, quem in suis periculis tamquam coeleste consulebat oraculum. Etiam reliqui ex barbaris, quamvis essent Ariani, magno honore et observantia eum prosequebantur, et miraculis quam plurimis patratis evenit, ut tam Rugorum quam aliorum inde transeuntium barbarorum frequentissimus ad eum esset accessus. — Curam adhibuit pro redimendis captivis, ingenti penuriae Noricorum succurrebat, et idololatriae reliquias in eadem regione et detexit et penitus abstulit. — Dignitatem episcopatus sibi oblatam recusavit, et monachorum disciplinam bene instituit. — Admonuit regem Rugorum Feletheum et reginam Gisam instar Ieremiae, coëgitque iussa capessere*), a quibus resilientes mox divina est consecuta vindicta. Cum nimirum ambo isti ipsius S. Severini piis monitis non paruissent, post annos quinque vincti captivique ducti sunt in Italiam ab Odoacre rege Herulorum, cui itidem tempus, quo regnaturus esset, praedixit**).

Vitam S. Severini conscripsit eius discipulus *Eugippius*, presbyter et abbas, qui harum

*) cf. cap. IX. et cap. XL. vitae.
**) cf. cap. XLIV. vitae.

rerum praesens fuit αὐτόπτης, eamque, ut ipsemet in epistola ad Paschasium Diaconum ecclesiae Romanae (cuius S. Gregorius in Dialogis meminit*) testatur, biennio post consulatum Importuni i. e. Coss. Felice et Secundino, anno Christi 511**). Epistolam istam, sicuti illam Paschasii ad auctorem Eugippium qua prologum totius Vitae S. Severini praemittendam curavi.

Huius vitae S. Severini auctore Eugippio Codicem notatu dignissimum, dum in urbe sancta et aeterna commorarer, detexi in tabulariis principalis archibasilicae *Lateranensis*, Cathedralis Romanae et omnium Ecclesiarum Urbis et Orbis matris et capitis. Codex iste in Catalogo describitur: „Passionale, seu vitae quamplurium Sanctorum, quae dicuntur compositae a Secundino Episcopo Taurominitarum, quibus praeponuntur quadraginta Homiliae S. Gregorii Papae." Constans IV Tomis,

---

*) cf. *Baron.* Annal. ad an. 496 I. II.

**) cf. *Pagius* in Critica Hist. chronol. ad Annal. Baronii VIII. p. 169. Edit. Lucae 1741. nec non *Lambeccius* Tom. I. Biblioth. Caesareae p. 26 et seq. ac *Mabillon.* Tom. II. Vet. Analecta p. 11 et *I. A. Fabricius* Bibliothec. Med. et Inf. Latin. lib. V.

signatur lit. A; a tergo invenitur adscriptus numerus LXXIX. Singuli tomi etiam literis a, b, c, d distinguuntur. Ab initio uniuscuiusque tomi invenitur inscriptio: „Est compositum a Secundino Episcopo Taurominitano tempore S. Gregorii Papae." Sed secunda manus recte addidit: „erronea inscriptio." Prima folia in nostro Codice desiderantur. Ceterum exstat bene conservatus. Per omnes partes ab una eademque manu est exaratus, si excipiuntur tituli capitulorum, qui a secunda manu colore rubro vel in margine adspersi vel in ipso contextu interpositi reperiuntur. Initiales sunt maioris formae, non semel figuris exornatae*). Codex hic est membranaceus in forma maxima, foliorum 290. Vita S. Severini exorditur a pag. 29 et desinit in pag. 40. Referendus esse videtur in saeculum decimum**).

*) En specimen eiusdem in tabula libro nostro adiecta.

**) cf. *Mabillon.* de re diplom. l. 5. p. 367. Tabell. XIII. N. 2. scripturae saec. X. — Post eum ex urbe sancta in patriam reditum mihi ad manus venit opus cl. Dr. *B. Dudik* O.S.B. (Iter Romanum I. Th. Wien 1855), qui pag. 62 Codicis laudati mentionem faciens eandem tuetur opinionem.

Exstant quidem Vitae S. Severini auctore Eugippio plures editiones. Primus hanc vitam vulgavit *Laurentius Surius*, ast valde mendosam (Histor. SS. tom. I. Colon. Agripp. 1576 a pag. 159). — Ex alio Ms. codice Cardinalis *Baronius* (ad annum AA. 454 p. Ch. seq.) quaedam fragmenta exscripsit, quae Pagius notis illustravit. Ille codex in membranis minoris formae manu exaratus hodiedum Romae in bibliotheca Vallicellana Oratorii S. Philippi Neri de Urbe asservatur siglo Tom. XII. notatus, quem equidem denuo post Baronium contuli. Inscribitur: „Vitae Sanctorum et alia opuscula ex saec. XII.“ — Tertiam editionem ex bibliotheca S. Emmerani Ratisbonae additis scholiis eruditis accuratissime adornavit *Marcus Velserus*, cuius in operibus (Norimbergae 1682 a pag. 629) exstat. — Has editiones contulit cum Ms. D. Nicolai Belfortii *Bollandus* (Acta Sanctorum I. Tom. Ianuar. p. 484 seq.), addens Eugippii ad Paschasium epistolam ex eodem Ms. et t. 6. Antiq. lect. Henrici Canisii. — Inter Austriacos primus *Hieronymus Pez* vitam S. Severini ex Cod. Ms. bibliothecae Mellicensis recensuit. (Exstat in Rer. Austr. Scriptoribus, tom. I. Lips. 1721 a pag. 62.) — Excerpta ex eadem vita a Petro Lambeccio illu-

strata exstant in Comment. de Biblioth. Caesar. Vindobonensi (tom. II. Vindob. 1669, pag. 12). *)

Ad novam vitae S. Severini recensionem suscipiendam his adductus sum rationibus. Ac primum quidem Codex noster Lateranensis in pluribus locis gravissimi momenti discrepat ab aliis. Deinde ob vetustatem et eminentiam loci, in quo hucusque latuit, praeprimis se commendat. Denique editionem non tam grandis voluminis nec tam difficiliter acquirendam eiusdem laudati Codicis, omnes historiae provinciae Austriae Inferioris incumbentes absque dubio magni aestimabunt. Forsitan etiam quaestioni multum vexatae de situ et nomine quarumdam occurrentium urbium, de quibus adhuc sub iudice lis est, novam lucem subministrabit. Verum hic loci coniecturis locum dare nec iuvat nec placet. Sufficit antiquissimum hunc Codicem in lucem edidisse et critice recensuisse.

---

*) S. Severini vitam scripsit (praeter alios) *Bertholdus Ritzel*, Professus Mellicensis, in opere cui titulus: „Sancta et Beata Austria" Tomo I. (et unico), Augustae Vindelic. 1750, a pag. 71—118, de quo vid. Geschichte des Benedictiner-Stiftes Melk von Ignaz Keiblinger, I. Bd. S. 1001—1002. Note 2. Lingua vernacula unacum notis hanc Vitam edidit Carolus Ritter. Linz, 1853.

Quod apparatum criticum attinet, notandum est, quod Codicem Lateranensem litera *A* signatum presso pede secutus sum; praeprimis nomina propria ad verbum retinui. Lectiones varias scrupulose addidi, hunc in modum, ut signo *B* editionem Bollandistarum utpote praecipuam notarem, reliquos autem codices iuxta nomina editorum v. g. Baronius, Velser, Pez, Surius etc. citarem. — Capitulorum partitionem, quam Codex *A* exhibet, quaeque usui magis convenire mihi videbatur, retinui, quamvis a Bollandistis discrepet, eamque maioris perspicuitatis gratia indicis instar in fronte libri collocavi. — Quae lunulis inclusa inveniuntur, non in Codice exstant, sed pro faciliori intelligentia addebantur.

Superest, ut haec editio vitae S. Severini primitus pro quotidiano usu adaptata in manus praeprimis studiosae iuventutis ac Cleri provinciae Austriacae perveniat, ab eisque libenter perlegatur, quippe quum haec Vita unicum fere Ecclesiae Noricae vetustissimum et fide maxime dignum sit monumentum. Insuper idem libellus a me recensitus ne historiographis quidem et geographiae veteris cultoribus indifferens adparebit.

Non sunt, quae praefationi meae addam,

nisi venerabilis parentis Annalium Ecclesiae, Caesaris Cardinalis Baronii (ad an. 482) dignissimum recensitu eloquium de morte S. Severini: „Ad hoc ipsum vivum semperque manens omnium virtutum dignissimum exemplar digito Dei inscriptum ... provoco ...; qui iure licet Noricorum Apostolus nominetur, tamen non solum Noricis, sed et Batavis, Vindelicis, Rugis et aliis Evangelium praedicavit, sequentibus apostolicis signis .... Quo cum eaedem nationes tanto glorientur institutore: quid est quod quamplurimi ex ipsis, posthabita recta veraque miraculis etiam ostensa doctrina, conversi sint ad recentiorum fabulas haereticorum? Cuius rerum praeclare gestarum auctorem habetis adeo probatum, utpote qui scripsit ea, quae vidit, et tanta quidem fide, ut non audeant eum vestri reiicere, imo laudent, celebrent atque commendent."

Scribebam *Romae*, festo S. Hippolyti Martyris, 1860.

INDEX.

PROOEMIUM.

VITA SANCTI SEVERINI.

INCIPIT PROLOGUS DE VITA VEL OBITU SANCTI SEVERINI.

[*Epistola Eugippii ad Paskasium Diaconum.*]

Domino sancto ac venerabili Paskasio diacono Eugippius [1]) in Christo salutem. Ante hoc ferme biennium, Consulatu scilicet Importuni, epistola cuiusdam laici nobilis ad quemdam directa presbyterum nobis oblata est ad legendum, continens vitam Bassi [2]) monachi; qui quondam in monasterio montis, cui vocabulum est Titas, super Ariminum commoratus, post in Lucaniae regione defunctus est, vir et multis et mihi notissimus. Quam epistolam, cum a quibusdam descriptam [3]) cognoscerem, coepi mecum ipse tractare, nec non et viris religiosis edicere, tanta per B. Severinum divinis effectibus celebrata, non oportere celare miracula.

---

1) Quoniam scriptura Cod. A. variat inter *Eugippius* et *Eugepius*, ego quidem omnibus locis retinendam censui *Eugippius*.

2) *Basilici* B.

3) *describi* B.

Quae cum auctor Epistolae [4]) rescisset, animo promptiore mandavit, ut aliqua sibi per me eiusdem S. Severini mitterentur indicia, quibus instructus libellum vitae eius ederet [5]), posteriorum [6]) memoriae profuturum. Hac [7]) ergo protinus oblatione compulsus, Commemoratorium nonnullis refertum indiciis ex notissima nobis et quotidiana maiorum relatione composui, non sine magno moerore animi, iniustum scilicet reputans, ut te superstite laicus a nobis hoc opus rogaretur efficere [8]): cui et modus et color operis non sine praesumptione quadam possit iniungi, ne forsitan seculari tantum litteratura politus, tali vitam sermone conscriberet, in quo multorum plurimum laboraret inscitia; et res mirabiles, quae diu quadam silentii [9]) nocte latuerant, quantum ad nos attinet ignaros [10]) liberalium litterarum, obscura dissertitudine non lucerent. Sed nequaquam [11]) ultra lucernae illius igniculum, te velut sole splendente, perquiram, tantum ne

---

4) *praefatae* add. B.
5) pro *ederet* exhibet B. *scriberet.*
6) *posterorum* B.
7) mendose Cod. A. *huic;* quare in textum lectionem Cod. B. recepi.
8) transmutat verba haec *rogaretur efficere* Cod. B.
9) *silenti* B.
10) Ita Cod. B. coniungit voculam *ignaros* cum praecedenti *nos.* Scriptura autem Cod. B. *ignaris* huiusmodi est, ut verbum illud dependere sit dicendum a sequenti *lucerent.*
11) *non* B.

mihi peritiae tuae radios nube quadam excusationis obducas, imperitiam propriam[12]) videlicet accusando. Noli, obsecro, tam duris me verberare sermonibus, dum dicis: Quid tibi aquas expectare de silice? Iam utique non expecto te silice plateae secularis, sed a te, qui spiritalibus spiritalia comparans, nos de firmissima petra illo quo profluis orationis melle recreabis; de quo iam nectareum suavissimae promissionis gustum dirigens praecipis, ut Commemoratorium vel indicia vitae saepe dicti Sancti[13]) Severini transmitterem, quae donec in tuae constructionis libellum transire mereantur, nequaquam animum recensentis offendant. Quisquis enim ad construendam domum architectum requirit, necessariam sollicitus[14]) materiem praeparat[15]): quod si moles ad instar parietum impolitis componat[16]), artifice tardante, lapidibus, numquid[17]) aedificasse dicendus est, ubi nulla magistri[18]) structura prorsus intervenit[19]), nulla rite subiicitur fundamenti munitio[20]): sic ego quoque; pre-

---

12) *propriam* om. B.
13) *sancti* excidit in B.
14) *sollicite* B.
15) Cod. B. magis cohortative *praeparet.*
16) *componatur* B.
17) *numquam* B.
18) per lapsum calami in Cod. A. tres literae ultimae *tri* desunt.
19) *intraverit* perperam B.
20) *subiiciuntur munimina* B.

tiosam materiem[21]) ingenio vestro, vilissima compositione vix praeparans, num [22]) putari debeo conscripsisse quod cupio, ubi disciplinae liberalis nulla constructio, nullus grammatici culminis decor existit. Habet plane certum fundamentum solius fidei, quo sanctum virum mirandis constat claruisse virtutibus, quod per manus linguae tuae nunc confero[23]) collocandum, de tui operis fastigio laudes Christo debitas redditurus.

Illa quoque precor virtutum beneficia sanitatumque remedia, quae vel in itinere, vel hic ad[24]) eiusdem beatissimi Patris memoriam divina sunt peracta virtute, digneris adnectere; quae quoniam fidelis portitor filius vester Deogratias optime novit, verbo commendavimus[25]) intimanda, sperantes nos baiuli nomen etiam de tui operis perfectione iugiter esse dicturos; ut Dei fidelissimus famulus tantis virtutibus opimus[26]), sicut ad Sanctorum gloriam suis per Christi gratiam meritis evehitur, sic ad humanam memoriam tuis litteris consecretur. Sane patria, de qua fuerit[27]) oriundus, fortasse ne-

---

21) hanc Cod. A. scriptionem, quippe quae analogiis non sit destituta, semper retinendam duxi.
22) *non* absolute B.
23) *offero* elegantius at non verius B.
24) *apud* B.
25) tempus praesens *commendamus* exstat in B.
26) *opulentus* B.
27) minus regulis Grammaticae consonat lectio Cod. B. *fuit*.

cessario a nobis inquiritur[28]), unde[29]) sicut moris est, texendae cuiuspiam[30]) vitae sumatur exordium. De me fateor nullum evidens habere documentum[31]).

Nam cum multi[32]) sacerdotes et spirituales viri, nec non et laici nobiles atque religiosi, vel indigenae, vel de longinquis ad eum regionibus confluentes saepius haesitaverint[33]) inter se quaerentes, cuius nationis esset vir, quem tantis cernerent fulgere virtutibus, nec ullus ab eo penitus[34]) auderet inquirere; tandem Primenius[35]) quidam presbytèr Italiae, nobilis et totius auctoritatis vir, qui ad eum confugerat tempore quo Patricius Orestes inique peremptus est, interfectores eius metuens, eo quod interfecti velut pater fuisse diceretur. Post multos itaque familiaritatis adeptae dies, erupit quasi pro omnibus, et ita sciscitatus est dicens: „Domine sancte, de qua provincia Deus his regionibus tale lumen donare dignatus est?" Cui vir Dei faceta primum hilaritate

---

28) *requiritur* B.
29) pro *unde* substituit B. *ut inde.*
30) om. B.
31) Ita Cod. A. Exornat hoc effatum Cod. B. hunc in modum: *de qua licet me fatear nullum evidens habere documentum, tamen quid hinc habendum* etc. Patet, hanc prolixitatem non genuinam sed cuivis Scholiastae esse adscribendam.
32) cum multi *igitur* B.
33) *haesitarent* B. et Baronius.
34) *penitus* ante *ab eo* pon. B.
35) inepte *Primsnius* A. *Primentus* Pez.

respondit: „Si fugitivum putas, para tibi pretium, quod pro me possis, cum fuero requisitus, offerre." His talia Severinus[36]) mox subiiciens: „Quid prodest, inquit, servo Dei significatio sui[37]) loci, vel generis sui, cum potius id tacendo facilius possit evitare iactantiam[38]), utpote sinistram, qua nesciente cupio omne[39]) opus bonum Christo donante perficere, quo mereatur[40]) dextris[41]) socius fieri et supernae patriae civis ascribi? Qua[42]) si me indignum veraciter designare[43]) cognoscis, quid te necesse est terrenam cognoscere, quam quaeris[44])? Verumtamen scito, quia Deus, qui te sacerdotem fieri praestitit, ipse me quoque periclitantibus his hominibus interesse praecepit." Tali[45]) memoratus presbyter responsione conticuit, nec quisquam ante vel post beatum virum super hac parte percontari praesumpsit.

---

36) *Severinus serio* B., qui idem *mox* voci *subiiciens* postponit. Baronius legit *Senior.*

37) *sui* om. B.

38) *cum possit id tacendo sanctius vitare iactantiam* B.

39) *omne* deest in B.

40) eodem iure, si ratio sensus habetur, altera Cod. B. lectio *merear* potest defendi.

41) *dextris* concrete A.; *dexterae* absolute B. Alludere videtur auctor.

42) *Qua;* a secunda manu *quam;* scriptura primae manus, consentiens cum Cod. B., est erasa.

43) *desiderare* B.

44) *requiris* B.

45) Ante *tali* addit particulam *et* B.

Loquela tamen ipsius manifestabat[46]) hominem omnino Latinum, quem constat prius[47]) ad quandam Orientis solitudinem fervore perfectioris vitae fuisse profectum; atque inde post ad Norici Ripensis oppida, Pannoniae superiori vicina, quae barbarorum crebris premebantur incursibus, divina compulsum visitatione[48]) venisse; sicut ipse clauso sermone tamquam de alio aliquo referre solitus erat[49]), nonnullas Orientis urbes nominans, et itineris immensi pericula se mirabiliter transisse significans. Haec igitur sola, quae retuli, quotiens de B. Severini patria sermo ortus est, etiam ipso superstite, semper audivi. Indicia vero mirabilis vitae eius huic epistolae coniuncta[50]) praelatis capitulis commemoratorio recensita, fient, ut rogavi, libro vestri magisterii[51]) clariora. Superest, ut eius orationibus tuas sociare non desinas, ut[52]) indulgentiam mihi poscere non desistas[53]).

---

46) *testabatur* B. Pez. addit *Africanum.*
47) *prius* om. B.
48) *revelatione* B.
49) haud ita intricata videri potest, quae repraesentatur Cod. B. lectio: *sicut ipse causa secretiori, tamquam de alio loqueretur, ferre solitus erat.*
50) pro ultima litera *a* Cod. A. perperam habet *o.*
51) aliter Cod. B. *libri vestri magisterio.*
52) *et* B.
53) *desistat* A. per lapsum calami.

INCIPIT EPISTOLA PASKASII DIACONI AD EUGIPPIUM PRESBYTERUM.

[*Epistola Paskasii Diaconi ad Eugippium presbyterum.*]

Domino sancto semperque carissimo Eugippio presbytero Paskasius Diaconus. Frater in Christo carissime, dum nos peritiae tuae facundia et otii felicitate perpendis[54]), amaritudines occupationesque multiplices peccatorum retractare contemnis, pudoris iacturam dilectionis contemplatione sustineo[55]). Direxisti Commemoratorium, cui nihil possit adiicere facundia peritorum, et opus quod ecclesiae possit universitas[56]) recensere, brevi reserasti compendio, dum B. Severini finitimas Pannoniorum provincias incolentis vitam moresque verius explicasti, et quae per illum divina virtus est operata miracula, diuturnis mansura temporibus tradidisti[57]) memoriae posterorum. Nesciunt enim facta priorum[58]) praeterire cum saeculo: ut omnes praesentem habeant, et secum quodammodo sentiant commorari, quibus eum relatio pervexerit lectionis. Et ideo, quia

---

54) *perpendens* B.
55) Cod. B. ex indicativo facit imperativum *sustine.*
56) *ecclesiae universitas possit* B.
57) *tradidistis* mendose A.
58) Cod. B., qui post *nesciunt* om. *enim,* sequens *priorum* absque ulla ratione commutavit in *piorum.*

tu haec, quae a me narranda poscebas, elocutus es simplicius, explicasti facilius; nihil adiiciendum labori vestro studio nostro credidimus. Siquidem aliter audita narramus, aliter experta depromimus. Facilius virtutes magistrorum a discipulis exponuntur, quae suggeruntur crebrius conversatione docentium.

Divinis charismatibus inspiratus, scis bonorum mentibus excolendis, quantum gesta Sanctorum utilitatis impertiant, quantum puritatis infundant[59]), de qua re Apostolicae vocis auctoritas latius innotescens: Forma, inquit, estote gregi (I. Pet. 5, 3.); et B. Paulus Timotheo praecipit[60]): Forma esto fidelibus (I. Tim. 4, 12.). Unde idem Apostolus iustorum catalogum summa brevitate contexens et[61]) ab Abel incipiens insignium virorum pergit narrare virtutes (Hebr. 11.). Sic et ille fidelissimus Mathathias, morti gloriosissimae iam propinquans, filiis suis haereditario iure Sanctorum exempla distribuit, quorum certaminibus admirandis celerius[62]) excitati, animas suas pro legibus sempiternis sanctitatis fervore contemnerent (I. Mac. 2.). Nec paterna liberos fefellit instructio: tantum enim profuerunt memoratis facta maiorum, ut apertissima fide ar-

---

59) addit *quantum fervoris attribuant* B.
60) *praecepit* B.
61) *et* om. B.
62) *celebrius* A.

matos[63]) principes deterrerent, castra sacrilega superarent, cultus arasque daemonicas longe lateque diruerent, civicamque coronam, sertis decorati[64]) perennibus, splendenti patriae providerent. Unde et nos ornamentis sponsae Christi quiddam fraterno ministerio provideri gaudemus[65]), non quod illis[66]), ut credo, temporibus defuerit clarior vita maiorum, sed quod domum magni regis plurimorum vexilla trophaeorum habere conveniat. Non enim vera virtus excluditur numerositate virtutum, sed optatis successibus eatenus ampliatur. Misericordia Dei nostri sanctitatem vestram semper tueatur incolumem[67]).

---

63) *armarentur* B.
64) *decoratam* B. ad *coronam* refert.
65) *providere gaudeamus* B.
66) *quo ullis* B.
67) Clausula haec: *misericordia Dei . . . incolumem* desideratur in Cod. B. et in Baronio.

VITA SANCTI SEVERINI.

VI. ID. IANUAR.

INCIPIT VITA VEL OBITUS ST. SEVERINI CONFESSORIS.

I. In tempore[1]), quo Attila rex Hunnorum defunctus est, utraque Pannonia ceteraque confinia Danuvii[2]) rebus turbabantur ambiguis[3]). Tunc itaque sanctissimus Dei famulus Severinus de partibus Orientis adveniens in vicinia Norici Ripensis et Pannoniorum parvo[4]), quod Asturis[5]) dicitur, oppido morabatur, vivens

1) Sine particula *in* Cod. B.

2) *Dannubii* B.; duplicantur saepe in Cod. medii aevi literae consonantes, et commutantur non semel labiales *b* et *v*.

3) Cod. B. add.: „*ac primum inter filios eius de obtinendo regno magna sunt exorta certamina, qui morbo iniquae dominationis inflati, materiam sui sceleris accepere patris interitum.*“

4) *in vicinis Norici Ripensis et Pannoniorum partibus* B.

5) Baronius legit: *de partibus Orientis in Pannoniam veniens., morabatur in oppido, quod Casturis dicitur;* quae quidem lectio commentatori erudito debetur, verum non ad genuinam scriptoris manum referri potest. — *Casturis* etiam legit Pez.

iuxta evangelicam apostolicamque doctrinam, omni castitate et pietate praeditus, in confessione catholicae fidei venerabile propositum sanctis operibus adimplebat. Dum ergo talibus exercitiis roboratus palmam supernae vocationis innocue sequeretur, quadam die ad ecclesiam processit ex more: tunc presbyteris, clero vel civibus [6]) requisitis, coepit tota mentis humilitate praedicere, ut propter [7]) hostium insidias imminentes orationibus ac ieiuniis et misericordiae fructibus inhaererent [8]). Sed animi contumaces ac desideriis carnalibus inclinati, praedicentis oracula infidelitatis suae discrimine probaverunt. Famulus autem Dei reversus ad hospitium, quo ab ecclesiae fuerat custode susceptus, diem et horam imminentis excidii prodens [9]): „de contumaci, ait, oppido et cito [10]) perituro festinus abscedo.“ Inde ad proximum quod Commagenis [11]) appellabatur oppidum declinavit. Hoc barbarorum intrinsecus consistentium, qui cum Romanis foedus inierunt [12]), custodia servabatur arctissima, nul-

---

6) Cod. B. *presbytero, clero* etc.

7) *propter* om. B.; ast necessaria est haec praepositio ad intelligenda ea, quae sequuntur.

8) *inhiberent* B. et Baronius, quae discrepantia explicanda est inde, quod antea *propter* perperam omissum est.

9) lapsu calami exhibet A. *prodiens.*

10) *citius* B.

11) Comagenis puta Castris, Velser.

12) *inierant* B.

laque [13]) ingrediendi aut egrediendi facile [14]) licentia praestabatur. A quibus tamen Dei famulus, cum esset ignotus, nec interrogatus est, nec repulsus. Itaque mox ingressus ecclesiam, cunctos de salute propria desperantes, ieiunio et orationibus atque eleemosynis hortabatur [15]) armari, proponens antiquae salutis exemplum [16]), quibus divina protectio populum suum contra opinionem [17]) mirabiliter liberasset. Cumque salutem omnium in ipso discriminis articulo promittenti credere dubitarent, senex qui dudum in Asturis tanti hospitis susceptor extiterat, venit, atque a portarum custodibus sollicita interrogatione discussus, interitum sui oppidi habitu verboque monstravit, adiiciens eadem die qua quidam homo Dei praedixerat, barbarorum vastatione [18]) deletum. Quo audito solliciti responderunt: „putas, non ipse est [19]), qui desperatis rebus Dei nobis subsidia pollicetur?“ Mox igitur in ecclesia recognito Dei famulo, senex pedibus eius [20]) prostratus aiebat, ipsius se meritis liberatum, ne cum caeteris oppidaneis subiret excidium.

---

13) *nullique* B. et Baronius.

14) *facilis* B. et Baronius, qua discordantia sensus alius non efficitur.

15) praesens historicum *hortatur* exhibet B.

16) in plurali *exempla* B. et Baronius.

17) post opinionem *omnium* add. B. et Baronius.

18) *fuisse* interserit B. Baronius legit *vastitate*.

19) pro *non* exhibet *ne* B. et Baronius; procul dubio magis conforme regulis grammatices.

20) *eius pedibus* B.

II. His auditis habitatores oppidi memorati incredulitatis [1]) veniam postulantes, monitis viri Dei sancti [2]) operibus paruerunt, ieiuniisque dediti et [3]) in ecclesia per triduum congregati, errata praeterita castigabant gemitibus et lamentis. Die autem tertia [4]), cum sacrificii vespertini solemnitas impleretur, facto subito terrae motu, ita sunt barbari intrinsecus habitantes exterriti, ut portas sibi Romanos cogerent aperire velociter. Exeuntes igitur conciti [5]) diffugerunt, aestimantes se [6]) vicinorum hostium obsidione vallatos, actoque [7]) terrore divinitus, noctis [8]) errore confusi, mutuis se gladiis conciderunt. Tali ergo adversariis internecione consumptis, divino plebs servata praesidio, per sanctum virum armis didicit pugnare coelestibus.

III. Eodem tempore civitatem nomine Fabianis [1]) saeva fames oppresserat, cuius [2]) habitatores unicum sibi remedium fore [3]) credi-

---

1) *incredulitati* B.
2) Cod. B. *sanctis* relatum ad *operibus.*
3) particula *et* excidit in B.
4) *tertio* B.
5) *cuncti* B.; forsan forma contracta pro *conciti.*
6) Cod. B. perperam interserit *quam.*
7) *auctoque* B. et Baronius.
8) *et noctis* B.

1) Cf. supra I. nota 2. — In nostro Cod. semper apparet scriptura *Fabianis.* Cod. B. scribit *Favianis;* ita et Pez.; Velserus *Castra Fabiana.* Baronius *Fabianas.*
2) demonstrativum *huius* B.
3) *affore* legit B. *adferre* Baronius.

lerunt, si ex supradicto oppido Comagenis hominem Dei religiosis precibus invitarent. Quos ille ad se venire praenoscens, a Domino, ut cum eis pergeret, admonetur[4]). Quo cum venisset, coepit civibus suadere dicens: „poenitentiae fructibus poteritis[5]) a tanta famis pernicie liberari.“ Qui cum talibus proficerent institutis, beatus[6]) Severinus divina revelatione cognovit, quandam viduam nomine Proculam fruges plurimas occultasse. Quam productam in medium arguit vehementer. „Cur, inquit, nobilissimis orta natalibus, cupiditatis te praebes ancillam, et extas avaritiae mancipium, quae est, docente Apostolo, servitus idolorum? (Gal. 4, 20.) Ecce Domino famulis suis misericorditer consulente, tu quid de male partis[7]) facias non habebis, nisi forte frumenta diu negata[8]) in Danubii fluenta proiiciens, humanitatem piscibus exhibeas, quam hominibus denegasti. Quamobrem subveni tibi potius quam pauperibus, ex his quae adhuc te aestimas Christo esuriente servare.“ Quibus auditis magno mulier pavore perterrita, coepit ser-

4) Cod. B. uberius exponit: „*quos ille ad se ventum ire praenoscens, cum haesitaret utrum pergeret cum eis necne, a Domino, ut cum eis pergeret, commonetur*. Cod. A. perperam: *ammoneretur*. Baronius habet: *commonetur*.

5) transpositio in B.: *poteritis poenitentiae fructus*.

6) *beatissimus* B.

7) *partis* B. et Baronius.

8) *denegata* B.

vata libenter erogare pauperibus. Igitur non multo post rates plurimae de partibus Rhaetiarum, mercibus onustae quam plurimis, insperate videntur in littore Danubii, quae multis diebus crassa Eni[9]) fluminis glacie fuerant colligatae[10]): quae Dei imperio mox solutae, ciborum copias fame laborantibus detulerunt. Tunc coeperunt omnes Deum insperati remedii largitorem continua[11]) devotione laudare, qui se tabe diuturnae famis interire credebant[12]), fatentes evidentius[13]) rates extra tempus glaciali solutas frigore[14]) servi Dei praecibus advenisse.

IV. Per idem tempus inopinata surreptione praedones barbari, quaecumque extra muros hominum pecudumque repererant, duxere captiva. Tunc plures e civibus[1]) ad virum Dei cum lacrymis confluentes illatae calamitatis exitium retulerunt, simul ostendentes indicia recentium rapinarum. Ille vero Mâmertinum percunctatus est, tunc tribunum, qui post epi-

---

9) In vocula *crassa* A. omisit ultimam literam *a*, et ex duobus verbis fecit unum *crass eni.* Velser mendose *Rheni.* Baronius om. *Eni.*

10) *congelatae* B. et Baronius.

11) *continuata* B.

12) *qui malo diuturnae . . . . crediderant*, B. Baronius legit: *qui de tabe* etc.

13) deest in B.

14) Cod. B. legit: *extra legitimum tempus a glaciei resolutas frigore.* Baronius concordat cum A.

1) *sicque plures de civibus* B.

scopus ordinatus est[2]), utrum aliquos secum haberet armatos, cum quibus latrunculos sequeretur instantius. Qui respondit: „Milites quidem habeo paucissimos, sed[3]) non audeo cum tanta hostium turba[4]) confligere. Quod si tua veneratio praecipit, quamvis auxilium nobis desit armorum, credimus tamen[5]) tua nos fieri oratione victores." Et Dei famulus ait: „Etiamsi inermes sunt milites, nunc ex hostibus armabuntur; nec enim numerus aut fortitudo humana requiritur, ubi propugnator Deus per omnia comprobatur; tantum in nomine Domini[6]) perge velociter[7]); iam Deo[8]) misericorditer praeeunte debilis quisque fortissimus apparebit; Dominus pro vobis pugnabit, et vos tacebitis. Vade ergo festinus, hoc unum ante omnia servaturus, ut ad me, quos ex barbaris ceperis, perducas incolumes." Exeuntes igitur in secundo milliario super rivum qui vocatur Tigantia[9]) praedictos latrones invenerunt[10]), quibus in fugam repente conversis, arma omnium sustulerunt: ceteros vero vinctos

2) In Cod. B. transpositio: *ordinatus est episcopus.*
3) *et ideo* B.
4) *multitudine* B.
5) *tamen* om. B.
6) *Dei* B.; haec mutatio *Domini* et *Dei* saepius occurrit.
7) Cod. B. add.: *perge fidenter.*
8) *nam Domino* B.
9) Surius legit *Taguntia.* B. *Ticuntia.* Pez. *Dicuncia.*
10) praesens histor. *inveniunt* B.

ad Dei famulum, ut praedixerat[11]), adduxere[12]) captivos. Quos absolutis vinculis, cibo potuque refectos, paucis alloquitur: „Ite, et vestris denuntiate complicibus, ne aviditate praedandi ultra huc audeant propinquare; nam statim coelestis vindictae iudicio punientur, Deo pro suis famulis dimicante, quos ita consuevit superna[13]) virtute protegere, ut tela hostium non eis inferant vulnera, sed arma potius subministrent.“ Dimissis itaque barbaris, ipse de Christi miraculis gratulatur, de cuius et miseratione[14]) promittit, numquam illud oppidum hostium praedas ulterius experturum, cives[15]) tantum ab opere Dei nec prospera nec adversa retraherent.

Deinde B. Severinus in locum remotiorem recedens[16]) qui ad Vineas vocabatur, cellula parva contentus, ad praedictum oppidum remeare divina revelatione compellitur, ita[17]) quamvis eum quies cellulae delectaret, Dei tamen iussis obtemperans, monasterium haud procul a civitate construeret, ubi plurimos sancto coepit informare proposito, factis magis quam verbis[18]) instituens. Ipse vero ad secretum

11) rectius quam *praeceperat* B.
12) *adduxerunt* B.
13) *divina* B.
14) Cod. B. in plur.: *miserationibus;* particula *et* deest in B.
15) ante *cives* coniunctio *si* in Cod. B. reperitur.
16) *secedens* B.
17) *ita ut* B., ante *quamvis.*
18) *animas* ante, *auditorum* post *instruens* add. B.

habitaculum, quod Burgum appellabatur ab accolis, uno a Fabianis distans miliario[19]), saepius secedebat, ut hominum declinata frequentia, quae ad eum venire consueverat, oratione continua Deo propitio[20]) inhaereret. Sed quanto solitudinem incolere cupiebat, tanto crebris[21]) revelationibus monebatur, ne praesentiam suam populis denegaret afflictis. Proficiebat itaque per singulos dies eius meritum, crescebatque fama virtutum, quae longe lateque discurrens, quia[22]) coelestis in eo gratia signa pandebat. Nesciunt enim latere quae bona sunt, cum iuxta sententiam salvatoris, nec lucerna sub modio contegi, nec in monte posita civitas possit abscondi (Matth. 5, 15.). Inter caetera enim magnalia, quae illi Salvator indulserat, praecipuum abstinentiae munus accipiens; carnem suam plurimis subiugabat inediis, docens corpus cibis abundantioribus enutritum[23]) animae interitum protinus allaturum. Calciamento penitus nullo[24]) utebatur, ita medio[25]) hyeme, quae in illis regionibus saeviore gelu torpescit,

19) *Quinque,* non *uno* milliariis distare a Favianis oppidum illud asserit B. Hinc alius aliam computationem secutus esse videtur.
20) *protinus* B.
21) *crebrius* B.
22) *quia* deest in B.; forsan hanc ob rationem, quoniam librarius particulam istam superfluam censuit.
23) Cod. B. resolvit constructionem: *corpus, quod cibis . . . enutritur.*
24) *nullo penitus indutus* B.
25) *media* B.

nudis pedibus semper ambulare contentus, singulare patientiae dabat indicium. Ad cuius immanitatem frigoris comprobandam, testem esse constat Danubium, ita saepe glaciali nimietate concretum, ut etiam plaustris solidum transitum subministret. Qui tamen talibus per Dei gratiam virtutibus sublimatus, intima humilitate[26]) fatebatur dicens: „Ne putetis mei meriti esse quod cernitis, vestrae est potius salutis exemplum. Cesset[27]) humana temeritas, elationis supercilium comprimatur, ut aliquid boni possimus, quo[28]) eligimur, dicente Apostolo: Qui elegit nos ante constitutionem mundi, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius (Eph. 1, 4.). Orate imo[29]) pro me, ut non ad condemnationis cumulum, sed ad iustificationis augmentum Salvatoris mihi dona proficiant.“ Haec et his similia solebat proferre cum fletibus, miro erudiens homines humilitatis exemplo, cuius virtutis fundamento munitus, tanta divini muneris claritate fulgebat, ut ipsi quoque ecclesiae[30]) hostes haeretici reverendissimis eum officiis honorarent.

V. Rugorum siquidem rex, nomine Flaccithaeus[1]), in ipsis regni sui coepit nutare pri-

---

26) inepte *intimam humilitatem* B.
27) Cod. B. add. *iam.*
28) *quo* om. B.
29) *imo* B. rectius quam *in me.*
30) om. B.
1) In Cod. A. semper *Flaccithaeus*. Cod. B. *Flacciteus*. Bar.: *Flacetheus*.

mordiis habens Gothos ex inferiore Pannonia vehementer infestos[2]), quorum innumera multitudine terrebatur. Is ergo beatissimum Severinum in suis periculis tamquam coeleste consulebat oraculum. Ad quem, dum vehementius[3]) turbaretur, adveniens, deflebat se a Gothorum principibus ad Italiam transitum postulasse, a quibus se non dubitabat, quia hoc ei denegatum fuerat, occidendum. Tunc ergo a viro Dei hoc responsum praedictus accepit: „Si nos una catholica fides annecteret, magis me de vitae perpetuitate debuisti consulere; sed quia de praesenti tantum salute sollicitus, quae nobis est communis, interrogas, instruendus ausculta. Gothorum nec copia, nec adversitate turbaris[4]), quia cito securus, eis discedentibus, tu desiderata prosperitate[5]) regnabis, tantum ne humilitatis meae monita praetermittas. Non te itaque pigeat pacem appetere etiam minimorum, numquam[6]) propriis virtutibus innitaris. Maledictus, inquit scriptura, qui confidit in homine, et ponit carnem brachium suum, et a Domino recedit cor eius (Ierem. 17, 5.). Disce igitur insidias cavere, non ponere; in lectulo quippe tuo pacifico fine transibis."

---

2) *infensos* B.
3) *vehementissime* B.
4) futurum tempus *turbaberis* B.
5) ita B.; rectius quam A. in accusativo *desideratam prosperitatem*.
6) ante *numquam* add. *et* B.

Qui cum tali animatus[7]) oraculo laetus abscederet, perlato sibi, quod turba latrocinantium barbarorum[8]) aliquos captivasset ex Rugis, virum Dei misit protinus consulendum. Qui sanctis eum mandatis, ne praedones sequeretur, Domino[9]) revelante, praemonuit dicens: „Si eos secutus fueris, occideris; cave ne amnem transeas, et insidiis, quae tibi in[10]) tribus locis paratae sunt, improvida mente succumbas; nam cito nuntius fidelis adveniet, qui te de his omnibus efficiat[11]) certiorem.“ Tunc captivorum duo ab ipsis hostium sedibus fugientes, ea per ordinem retulerunt, quae beatissimus vir Christo sibi revelante praedixerat[12]). Igitur frustratis insidiis adversantium, Flaccithaeus incrementis auctus prosperioribus, vitam rebus tranquilissimis terminavit.

VI. Post haec autem quidam Rugus genere per annos duodecim incredibili ossium dolore contritus, omni caruerat incolumitate membrorum, cuius cruciatus intolerabilis, circumquaque vicinis factus erat ipsa diuturnitate notissimus. Itaque nihil proficiente diversitate remedii, tandem vidua mater ad sanctum virum vehiculo

---

7) *admonitus* B.

8) Cod. B. habet *et barbari*, Cod. A. melius refert *barbarorum* ad *latrocinantium*.

9) *sibi* add. B.

10) *in* om. B.

11) Cod. B. absolute *efficiet*.

12) In Cod. B. forma passiva: *quae a beatissimo viro .... erant praedicta*.

filium deduxit impositum, et ante ianuam monasterii proiiciens desperatum, continuatis fletibus reddi sibi unicum filium precabatur incolumem. Sed vir Dei sentiens a se magna deposci, fletu commotus aiebat: „Quid opprimor opinione fallaci? cur aestimor posse quod nequeo? Non est enim [1]) virtutis meae praestare tam grandia: consilium tamen do [2]).“ Tunc mandat mulieri, ut pauperibus aliquid pro suis viribus largiretur. Illa nihil morata, veste qua induta fuerat [3]) se velociter exuens, egentibus [4]) dividere properabat. Quo audito vir Dei, fervorem eius admirans, iterum mandat, ut suis operiretur amictibus, dicens: „Cum tuus filius tecum Domino sanante perrexerit, opere vota supplebis.“ Igitur indicto paucorum dierum de more ieiunio, fusis ad Deum precibus illico sanavit infirmum, atque incolumem suis gressibus ambulantem remisit ad propria. Qui cum postea nundinis frequentibus interesset, stupendum miraculum cunctis videntibus exhibebat; nonnulli enim dicebant: „Ecce ille qui fuerat totius [5]) corporis putredine tabefactus“ [6]); aliis autem, quod ipse esset, omnino negantibus,

---

1) *enim* om. B.
2) Cod. B. add.: *tamquam misericordiam consecutus a Domino.*
3) *vestem, qua induta erat* B.
4) *egenis* B.
5) *totius* om. B.
6) *fractus* B.

grata contentio nascebatur. Ex illo igitur[7]) tempore, quo est reddita sanitas, desperata[8]) universa Rugorum gens ad Dei famulum frequentans coepit gratulationis obsequium reddere, et opem suis postulare languoribus. De aliis etiam gentibus, ad quas tanti miraculi fama pervenerat, multi Christi militem videre cupiebant.

Qua devotione etiam ante hoc factum quidam barbari cum ad Italiam pergerent, promerendae benedictionis ad eum intuitu devenerunt[9]).

VII. Inter quos et Odoacer[1]), qui postea regnavit Italiae, vilissimo tunc habitu, iuvenis statura procerus advenerat. Qui dum se humillime[2]) tectum cellulae suo vertice ne contingeret, inclinasset, a viro Dei gloriosum se fore cognovit. Cui etiam valedicenti: „Vade, inquit, vade, vilissimis nunc pellibus coopertus, sed multis cito plurima largiturus.“

VIII. Felethaeus[1]) quoque rex, qui et Feva[2]), memorati[3]) Flaccithaei paternam se-

---

7) pro *igitur* B. *enim*, non tam logice quam copulative.

8) *desperato* Cod. B. ref. ad *quo*.

9) *diverterunt* B.

1) Cod. B. scribit *Odovachar*. Bar. *Odoacar*.

2) *ne humile* B.

1) Cod. A. constanter scribit *Felethaeus*, Cod. B. *Felecteus*, Baronius *Feletheus*, Pez. *Fletheus*.

2) *Fava* B. *Feba* Baronius.

3) *filius* add. B.

cutus industriam, sanctum virum coepit pro regni sui frequentare primordiis. Hunc coniux feralis et noxia, nomine Gisa[4]), semper a clementiae remediis retrahebat. Haec ergo inter caetera iniquitatis suae contagia, etiam rebaptizare quosdam est conata catholicos, sed ob Sancti reverentiam Severini, non consentiente viro, a sacrilega quantocius intentione defecit. Romanos tamen duris conditionibus aggravans[5]), quosdam etiam Danubio iubebat abduci. Nam cum quadam die in proximo a Fabianis vico veniens, aliquos ad se transferri Danubio praecepisset[6]), vilissimi scilicet ministerii servitute damnandos, dirigens ad eam vir Dei, ut eos dimitteret postulabat. Verum illa facibus feminei furoris exaestuans, mandata reportari iussit asperrima. „Ora, inquit, tibi serve Dei in tua cellula delitescens, liceat nobis de servis nostris ordinare quod volumus.“ Haec igitur audiens homo Dei: „Confido, inquit, in Domino Iesu Christo, quia necessitate compellitur[7]) explere, quod prava voluntate despexit. Velox itaque secuta correptio, prostravit animos arrogantis[8]); quosdam enim aurifices barbaros fa-

4) *Gisa* B. videtur praeferendum scripturae Cod. A. et Baronii *Giso.*
5) mendose *aggrabat* B.
6) *praecessisset* A.
7) Cod. B. habet *compelletur.*
8) *animum prostravit arrogantis* B.; *animos* sc. multiplices potentias animi.

bricandis[9]) regalibus ornamentis clauserat arcta custodia. Ad hos filius memorati regis admodum parvulus, nomine Fridericus, eodem die quo regina servum Dei contempserat, puerili motu concitus introivit. Tunc aurifices infantis pectori gladium posuere[10]) dicentes, quod si quis ad eos absque iuramenti praesidio[11]) ingredi conaretur, parvulum regium primitus transfigentes[12]) semetipsos postea trucidarent; quippe cum sibi nullam spem[13]) promitterent, macerati diuturnis ergastulis. His auditis regina crudelis et impia, vestibus dolore conscissis, talia clamitabat[14]): „O serve[15]) Domini, Severine, sic[16]) a Deo tuo illatae vindicabuntur[17]) iniuriae? Hanc mei contemptus[18]) ultionem effusis precibus postulasti, ut in mea viscera vindicares?" Itaque multiplici contritione ac miserabili lamentatione discurrens fatebatur se pro scelere contemptus, quod in servum Dei commiserat, plagae praesentis ultione

9) Dativus commodi, hinc praepositio *pro,* quam add. Cod. B. non est necessaria.
10) *imposuere* B.
11) *praefixo* B.
12) *transfigerent et* B.
13) *vitae* add. B.
14) *clamabat* B.
15) *servi* lapsus calami in Cod. A.
16) *sic* Cod. B.; *sicut* Cod. A. quod non convenit sequentibus. Baronius: *si sic illatae a Deo vindicantur iniuriae?*
17) *vindicantur* B.
18) *obtentus* B.

percelli, confestimque directis equitibus veniam petitura, et Romanos, quos eadem[19]) die tulerat, pro quibus et[20]) rogantem contempserat, retransmisit[21]); et aurifices protinus accipientes sacramentum, ac dimittentes infantulum, pariter et ipsi dimissi sunt. His auditis reverendissimus Christi servus, gratias creatori referebat immensas, qui ob hoc interdum differt vota poscentium[22]), ut fide, spe et caritate crescente, dum minora petuntur, maiora concedat[23]). Id namque egit omnipotentia[24]) Salvatoris, ut dum liberos saeva mulier subiicit[25]) servituti, serviens[26]) cogeretur reddere libertati. Quibus mirabiliter impetratis, regina statim ad servum Dei properans cum marito, monstrans[27]) filium, quem fatebatur illius orationibus de mortis confinio liberatum, promittens se nequaquam ultra eius[28]) iussionibus obviare.

IX. Magna quoque Dei famulo prophetiae gratia praedito, in redimendis erat captivis[1]) industria. Studiosius etenim insistebat barba-

19) *ea* B.
20) absque particula *et* in Cod. B.
21) *transmisit* B.
22) *petentium* B.
23) lectio Cod. B. substituta pro: *dum miro patitur maiora concedat*, in Cod. A.
24) *egit virtus omnipotentis ac salvatoris* B.
25) *subiecit* B.
26) *servientes* legit Baronius.
27) *monstrat* B.
28) *eius* post *promittens se* in Cod. B.
1) *ex* addit mendose A.

rorum ditione vexatos genuinae restituere libertati. Interea cuidam cum coniuge liberisque redempto, praecepit transvadere Danubium, ut hominem ignotum in nundinis quaereret barbarorum, quem in tantum divina revelatione didicerat, ut etiam signa staturae, capillorumque colorem, vultus eius ac vestis habitus indicaret, et in qua parte nundinarum reperturus eum foret ostenderet, addens, ut quidquid reperta ei diceret persona, reversus sibi maturius intimaret. Profectus itaque, cuncta, sicut vir Dei praedixerat, miratus invenit. Is igitur[2]) ab eodem homine, quam reperisse se mirabatur interrogatus audivit dicentem[3]): „Putasne possum invenire hominem, qui me ad virum Dei, cuius ubique fama diffunditur, qua voluerit mercede perducat? Diu est enim quod ipsos sanctos Martyres, quorum reliquias fero, suppliciter interpello, ut a[4]) tali ministerio tandem aliquando solvar indignus, quod usque nunc temeraria praesumptione, sed religiosa necessitate sustinui.“ Tunc nuntius hominis Dei eius se[5]) aspectibus praesentavit, qui debito sanctorum Gervasii et Protasii Martyrum reliquias honore suscipiens, in basilica, quam in monasterio construxerat, collocavit officio

2) *ergo* B.
3) *dicente* B., eodem iure, referenda enim haec vox ad praecedentem ablativum *eodem*.
4) *a* om. B.
5) loco *se* habet *illum* B.

sacerdotum. Quo loco[6]) Martyrum congregavit sanctuaria plurimorum, quae tamen praeeunte semper revelatione promeruit, sciens adversarium saepe surripere[7]) sub nomine sanctitatis.

Episcopatus quoque honorem ut susciperet postulatus, praefinita responsione conclusit, sufficere sibi dicens, quod solitudine desiderata privatus, ad illam divinitus venisset provinciam, ut turbis tribulantium frequentibus interesset. Daturus nihilominus monachis formam, sollicitius[8]) admonebat beatorum Patrum vestigiis inhaerere, quibus sanctae conversationis adquireretur instructio, adhibendamque operam, ne is qui parentes reliquit et seculum et[9]) pompae secularis illecebras retrorsum respiciendo cuperet quas vitaverat, et ad [10]) hoc uxoris Loth exemplum terribile proponebat. Memorabatur[11]) etiam timore Domini mortificanda esse incentiva libidinum, nec aliter superanda corporeae[12]) delectationis asserebat[13]) incendia, nisi fuissent per Dei gratiam lacrymarum fonte restincta.

X. Quidam vero, nomine Maurus, basilicae

---

6) *quo in loco* B.
7) *subrepere* B.
8) *sollicitior* B.
9) *et* excidit in B.
10) *ad hoc* finaliter; *ob hoc* B, causaliter.
11) *memorabat* B.
12) *corporalis* B.
13) *asseruit* B.

monasterii fuit aedituus, quem B. Severinus redemerat e manibus barbarorum. Huic quadam die praecepit vir Dei dicens: „Cave ne hodie digrediaris[1]) alicubi; alioquin imminenti periculo non carebis.“ Hic ergo contra praeceptum tanti patris, secularis cuiusdam hominis persuasu, meridie ad colligenda poma in secundo a Fabianis milliario egressus, mox a barbaris Danubio transvectus est cum suo persuasore captivus. In illa hora vir Dei, dum in[2]) cellula legeret, clauso repente codice: „Maurum, ait, cito requirite.“ Quo nusquam reperto, ipse quantocius Istri fluenta praetermeans, latrones properantes[3]) insequitur, quos vulgus Scameras[4]) appellabat. Cuius venerandam praesentiam non ferentes, supplices quos ceperant reddidere captivos[5]).

XI. Dum[1]) adhuc Norici Ripensis oppida superiora constarent, et pene nullum castellum barbarorum vitaret incursus, tam celeberrima S. Severini flagrabat opinio, ut certatim eum ad se castella singula pro suis munitionibus invitarent, credentes quod eius praesentia nihil eis adversi eveniret. Quod non sine

---

1) *transgrediaris* B.
2) *in* om. B.
3) adverbialiter *properanter* B.
4) *Scamaros* B.
5) Codex A. ad marginem exhibet argumentum sequentis capitis, verum verba eiusdem manca sunt; reperitur enim in pergameno lacinia.
1) *Cum* B.

nutu[2]) divini muneris agebatur, ut omnes eius monitis, quasi coelestibus terrerentur oraculis, exemploque illius bonis operibus armarentur[3]). In castellum quoque, cui erat Cucullis vocabulum, devotionibus accolarum vir sanctus advenerat evocatus[4]), ubi factum grande miraculum nequeo reticere: quod tamen Marciani[5]) post presbyteri nostri, cuius eiusdem loci, stupenda[6]) relatione cognovimus. Pars[7]) plebis in quodam loco nefandis sacrificiis inhaerebat. Quo sacrilegio comperto vir Dei, multis plebem sermonibus allocutus, ieiunium triduanum per presbyteros[8]) loci persuasit[9]) indici, ac per singulas domos cereos afferri[10]) praecepit, quos propria manu quisque[11]) parietibus affixit ecclesiae. Tunc psalterio ex more decurso, ad horam sacrificii presbyteros et diacones[12]) vir Dei hortatus[13]) est, tota cordis claritate[14]) se-

---

2) *gratia* B.
3) *erudirentur* B.
4) *venerat advocatus* B.
5) *Maioriani* legit Baronius; et pro *cuius* — *civis eiusdem loci,* quae tamen emendatio mihi superflua videtur.
6) *miracula* add. perperam B.
7) *igitur* interserit B.
8) *presbyterum* B.
9) *suasit* B.
10) *afferre* B. *offerri* Baronius.
11) *propria manu* dedi cum Cod. B., quoniam scriptura Cod. A. *propria manus* procul dubio mendosa est.
12) in singulari B.
13) *adhortatus* B.
14) *alacritate* B.

cum communem Dominum deprecari, quatenus ad sacrilegos discernendos lumen suae cognitionis ostenderet. Itaque cum multa[15]) largissimis fletibus cum eis[16]) fixis genibus[17]) precaretur, pars maxima cereorum, quos fideles attulerant, subito est accensa divinitus, reliqua vero eorum, qui praedictis sacrilegiis infecti fuerant, volentesque latere negaverant, inaccensa permansit. Tunc ergo, qui eos posuerant divino declarari examine, protinus exclamantes secreta pectoris satisfactionibus prodiderunt, et suorum testimonio cereorum et[18]) manifesta confessione convicti[19]) propria sacrilegia testabantur. O clemens potentia Creatoris! cereos animosque flammantis[20]), accensus est[21]) ignis, in cereis refulsit et in sensibus! Visibilis lux naturam cerae liquabat[22]) in flammas, ac invisibilis corda fatentum[23]) solvebat in lacrymas. Quis credat amplius eos, quos sacrilegus error involverat, postea claruisse bonis operibus, quam eos quorum cerei fuerant accensi divinitus?

---

15) *multis* B.
16) loco *cum eis*, habet *cumque* B. haec discrepantia explicatur ex praecedenti ablativo *multis*.
17) forsan legendum *flexis genibus*.
18) *et* deest in B.
19) *cuncti* B. Cf. II. nota 5.
20) *inflammans* B. ref. ad *potentia*.
21) *est* om. B.
22) *visibilis lux liquabat ceras* B.
23) *fatentium* B.

XII. Alio rursus tempore in finibus eiusdem castelli, locustae frugum consumptrices copiose insederant, noxiis morsibus cuncta vastantes. Tali ergo peste perculsi mox presbyteri ceterique mansores S. Severinum summis precibus adierunt, dicentes: „Ut tantae plagae auferatur atrocitas, orationum tuarum experta suffragia postulamus, quae magno dudum miraculo in accensis coelitus [1]) cereis multum apud Dominum valere conspeximus.“ Quos ipse [2]) religiosius allocutus: „Non legistis, ait, quid auctoritas divina peccanti populo praeceperit per prophetam [3]). Convertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio et fletu?“ et post pauca: „Sanctificate, inquit, ieiunium, vocate coetum, congregate ecclesiam [4]), et caetera quae sequuntur (Ioel. 2, 12. 15.). Explete itaque [5]) dignis operibus, quae docetis, ut malitiam facile praesentis temporis evadatis: nullus sane ad agrum exeat, quasi humana sollicitudine locustas vetiturus, ne divina amplius indignatio provocetur.“ Nec mora [6]), omnibus in ecclesiam congregatis, unusquisque in ordine suo

1) *coelitus* om. B.
2) *ille* B.
3) B. addit: *dicens.*
4) uberius adducit locum biblicum B.: „*congregate populum, sanctificate ecclesiam.*“
5) *Haec explete, ut dignis operibus malitiam praesentis temporis facile evadatis: nullus a me ad agrum exeat* etc. B.
6) *ergo* add. B.

psallebat ex more. Omnis aetas et sexus, quae etiam voce non poterat, precem Deo fletibus offerebat, eleemosynae fieri non cessabant, quidquid bonorum operum praesens necessitas exigebat, sicut Dei famulus praeceperat, implebatur. Omnibus igitur[7]) huiuscemodi studiis occupatis, quidam pauperrimus opus Dei coeptum deserens, ad agrum propriae segetis invisendi[8]) causa, quae perparva inter aliorum sata iacebat, egressus est, totoque[9]) anxius die locustarum nubem impendentem qua potuit exturbavit industria, moxque ecclesia[10]) communicaturus intravit; sed segetem eius exiguam, multis vicinorum circumdatam frugibus, locustarum densitas devoravit. Quibus ea nocte ab illis finibus exterminatis[11]) imperio divino, probatum est, quanti[12]) valeat fidelis oratio. Mane[13]) quippe sancti operis temerator atque contemptor, rursus ad agrum suum male securus egrediens, eum locustarum sub[14]) pernicie funditus invenit abrasum, et omnium circumquaque sationes integras vehementer admirans,

---

7) *ergo* B.
8) *invisendae* B.
9) *totaque* B.
10) *ecclesiam* B. Utraque lectio idoneum constituit sensum, aut enim de communione mystica aut de reali corporis Christi cogitari potest.
11) *exterritis* B.
12) *quantum* B.
13 *Manne* A.
14) *sub* om. B.

ad castellum luctuosa[15]) vociferatione revertitur; cumque id, quod acciderat, indicasset, ad huiuscemodi videndum cuncti exierunt miraculum, ubi quasi ad lineam regularem contumacis hominis segetem locustarum morsus ostenderant. Tunc omnium vestigiis provolutus, intercessionibus eorum delicti sui veniam fusa lamentatione poscebat. Ob quam rem monendi occasionem homo Dei reperiens, docebat universos ut omnipotenti Domino discerent obedire, cuius imperiis obtemperant et locustae. Pauper vero praedictus flebiliter allegabat, posse se mandatis obedire de cetero, si ulla sibi[16]) spes, qua viveret, sibi remansisset. Tunc ergo vir Dei ceteros allocutus: „Iustum est, inquit, ut qui proprio supplicio humilitatis vobis et obedientiae dedit exemplum, liberalitate vestra anni praesentis alimenta percipiat.“ Collatione itaque fidelium et[17]) correptus homo pauperrimus et ditatus, didicit, quantum dispendii incredulitas inferat, quantum[18]) beneficii sui[19]) cultoribus conferat divina[20]) largitio.

XIII. Item iuxta oppidum quod Iuvao[1]) appellabatur[2]), cum quadam die intrantes ba-

---

15) *lamentosa* B.
16) *sibi* om. B.
17) *et* om. B.
18) *quantumque* B.
19) *suis* B.
20) *divina conferat* transponit B.
1) *Iuba* B. *Iuvavo* Pez.
2) praesens histor. *appellatur* B.

silicam aestatis tempore, solemnitatem vespere reddituri, ad accendenda luminaria ignem minime reperissent, flammam concussis ex more lapidibus elicere nequiverunt, in tantum alterutra ferri ac petrae collisione tardantes, ut tempus vespertinae solemnitatis efflueret. At vir Dei genibus humi fixis orabat attentius. Mox igitur in conspectu trium spiritalium[3]), qui aderant tunc, virorum cereus, quem manu idem[4]) sanctus Severinus tenebat, accensus est. Quo lucente, sacrificio vespertini temporis ex more suppleto, gratiae Deo referuntur in omnibus. Quod factum, licet memoratos[5]), qui huic interfuere miraculo, celare voluerit, sicut[6]) multa magnalia, quae per illum divinis sunt effectibus celebrata: claritas tamen tantae virtutis occultari non potuit, sed ad magnam ceteros fidem excellenter accendit.

XIV. Accidit etiam eiusdem loci quandam mulierem diutino[1]) languore vexatam iacere seminecem, exequiis iam paratis; cuius proximi moesto silentio voces funereas quodam fidei clamore presserunt, et ante ostium cellulae sancti viri corpus iam pene exanime depo-

---

3) *spiritualium* B. ut saepius.

4) *idem* ante *manu* B.

5) *licet vir memoratus hos qui* etc. B. In Cod. A. voci *memoratos* addita legitur emendatio vel potius depravatio *memoratis*.

6) post *sicut* interserit *et* B.

1) *diuturno* B., forma magis usitata.

suere languentis[2]. Videns itaque[3]) homo Dei clausum aditum oppositione lectuli, ait ad eos: „Quidnam est quod facere voluistis?“ Responderunt: „Ut oratione tua vitae reddatur exanimis.“ Tunc lacrymabundus[4]): „Quid, inquit, a parvo magna deposcitis? agnosco me[5]) prorsus indignum, utinam merear veniam pro meis invenire peccatis.“ Et illi: „Credimus, inquiunt, quod si pro ea[6]) oraveris, reviviscet[7]).“ Tunc S. Severinus fusis illico lacrymis, in oratione prostratus est, et muliere protinus assurgente[8]), allocutus est eos dicens[9]): „Nolite quidquam horum meis operibus applicare, hanc enim gratiam fidei vestrae fervor emeruit; et hoc fit in multis locis et gentibus, ut cognoscatur quod unus sit Deus, faciens in coelo et in terra prodigia, excitans perditos in salutem et mortuos vitae restituens.“ Mulier vero sanitate percepta, opus agrale die tertio iuxta morem provinciae propriis coepit manibus exercere.

XV. Quintanis appellabatur locus[1]), foe-

---

2) *languentis* om. B.

3) *ergo* B.

4) uberius explanans B. habet: *tunc ipse lacrymabundus exclamans ait* etc.

5) *cognosco me* B.

6) *pro ea* om. B.

7) praesens histor. *reviviscit* B.

8) *ressurgente* B.

9) *dicens* om. B.

1) *locus* om. B.

cundarum[2]) municipium Rhaetiarum, super Ripam Danubii situs[3]), huic ex alia parte parvus fluvius, cui Businca nomen est[4]), propinquabat. Is crebra inundatione Danubii superfluentis excrescens, nonnulla castelli spatia, quia in plano fundatum fuerat[5]), occupabat, ecclesiam etiam loci eius mansores extra muros ex lignis habuere constructam, quae pendula extensione porrecta, defixis in altum stipitibus sustentabatur et surculis, cui ad vicem soli tabularum erat laevigata coniunctio, quam quotiens[6]) ripa excessisset, aqua superfluens occupabat. Quintanensium itaque fide S. Severinus illuc fuerat invitatus, ubi cum tempore siccitatis venisset, interrogabat[7]) cur tabulata nudatis obstaculorum tegminibus apparerent? Accolae responderunt, quod frequenti fluminis alluvione quidquid fuisset superstratum continuo laberetur. At ipse: „Sternatur, inquit, tabulatis nunc in Christo nomine pavimentum[8]), iam videbitis amodo fluvium coelesti iussione prohibitum.“ Pavimento itaque perfecto, ipse supter navi

---

2) *secundarum* B. eodem scil. sensu, quo altera Cod. A. scriptura.

3) lapsus calami *situm* in A.

4) brevius: *fluvius, Businca nomine,* B. Baronius: *Bunsica.*

5) *erat* B.

6) forma modernior *quoties* B.

7) praesens histor. *interrogat* B.

8) *super tabulata in Christi nomine nunc pavimentum, nam* etc. B.

descendens, accepta securi[9]), postes facta oratione percussit, atque ad aquam fluminis venerandae crucis expresso signaculo dixit: „Non te sinit[10]) Dominus meus Iesus Christus hoc signum crucis excedere." Ex illo itaque tempore, cum ex more fluvius crevisset in cumulos, ambissetque viciniam quam solebat, ita spatiis ecclesiae erat inferior[11]), ut numquam sancti patibuli signaculum, quod impresserat homo Dei, prorsus excederet.

XVI. Accidit autem, ut castelli presbyter memorati admodum venerabilis, Silvinus nomine, moreretur; et cum in ecclesia feretro posito noctem psallentes duxissent ex more pervigilem, iam clarescente[1]) diluculo, rogavit vir Dei fessos presbyteros et diaconos universos parumper abscedere, ut post laborem vigiliarum somno se aliquantulum recrearent. Quibus egressis, homo Dei ostiarium, Maternum nomine, interrogat, utrum omnes, ut dixerant[2]), abscessissent. At illo respondente cunctos abiisse: „Nequaquam, ait, sed latet hic quaedam[3])." Tunc ianitor ecclesiae septa secundo

---

9) transpositio in B.: *ipse vir Dei, accepta securi subter descendens, postes facta oratione* etc.

10) *sinat* B.

11) *inferius* A.; fefellisse enim videtur scribentem exitus vocis *fluvius*.

1) *crescente* B.

2) in singulari *ut dixerat* B.

3) *quidam* B.

perlustrans nullum intra ea[4]) mansisse testatur. Verum Christi miles Domino[5]) revelante: „Nescio quis, ait, hic delitescit.“ Tertio itaque diligentius perscrutans, quamdam invenit virginem consecratam, locis se occultioribus abdidisse; hanc ergo[6]) memoratus sic increpavit aedituus: „Cur isthic[7]) famulo Dei posito tuam credideris[8]) potuisse latere praesentiam?“ At illa: „Pietatis, inquit, me amor talia facere persuasit; videns enim cunctos foras expelli, cogitavi[9]) mecum, quod servus Christi invocata divina maiestate praesentem mortuum suscitaret. Exeunte igitur memorata virgine, homo Dei cum presbytero, et diacono ianitoribusque duobus in oratione curvatus oravit[10]) fletu largissimo, ut opus solitae maiestatis superna[11]) virtus ostenderet. Tunc orationem complente presbytero[12]), ita cadaver vir beatus alloquitur: „In nomine Domini nostri Iesu Christi, sancte presbyter Silvine, loquere cum fratribus tuis.“ At ubi oculos defunctus aperuit[13]),

---

4) *eam* B.
5) *sibi* add. B.
6) *quam ergo* B.
7) mendose *istius* A.
8) *credidisti* B.
9) *putavi* B.
10) *postulavit* B.
11) *divina* B.
12) *oratione completa a presbytero* B.
13) Alia structura gramm. efficitur ex lectione Cod. B. qui habet *et subito oculos defunctus aperuit. Vix* etc.

vix[14]) praesentibus homo Dei tacere prae gaudio persuasit, et denuo ad eum: „Vis, inquit, ut[15]) rogemus Dominum, ut te adhuc servis suis in hac vita condonare dignetur?" At ille ait: „Per Dominum te coniuro, ne diutius hic tenear, et frauder quiete perpetua, in qua me esse[16]) cernebam." Statimque reddita oratione quievit exanimis. Hoc autem factum S. Severini adiuratione ita celatum est, ut ante mortem eius non potuisset agnosci; ego tamen haec, quae retuli, Marci subdiaconi et Materni ianitoris relatione cognovi. Nam presbyter et diaconus tanti testes miraculi, ante sanctum virum, cui iuraverant nulli se quod viderant prodituros, obiisse noscuntur."

XVII. Talibus igitur B. Severinus per Christi gratiam opulentus muneribus, captivorum etiam egenorumque tantam curam ingenita sibi pietate susceperat, ut paene omnes per universa oppida vel castella pauperes ipsius industria pascerentur: quibus tam laeta sollicitudine ministrabat, ut tunc se crederet tantummodo saturari, vel abundare bonis omnibus, quando videbat egentium corpora sustentari. Et cum[1]) hebdomadarum continuatis ieiuniis minime frangeretur, tamen esurie miserorum se credebat afflictum. Cuius largitionem tam piam in pau-

---

14) *vero* interserit B.
15) *ut* om. B.
16) post *esse* B. add. *iam.*
1) post *cum* add. *ipse* B.

peres plurimi contemplantes, quamvis ex duro barbarorum imperio famis angustiam[2]) sustinerent, devotissime[3]) frugum suarum decimas pauperibus impendebant. Quod mandatum licet cunctis ex lege notissimum[4]), tamen quasi ex ore Angeli praesentis audirent, gratiam devotione servabant. Frigus quoque vir Dei tantum in nuditate pauperum sentiebat: siquidem specialiter a Deo perceperat, ut in frigidissima regione, mirabili abstinentia castigatus, fortis et alacer permaneret. Pro decimis autem, ut diximus, dandis, quibus pauperes alerentur, Norici quoque populos[5]) missis exhortabatur epistolis. Ex qua consuetudine cum nonnullam ad eum erogandarum vestium copiam direxissent, interrogavit eos qui venerant, si ex oppido[6]) quoque Tiburniae similis collatio mitteretur? Respondentibus etiam inde protinus affuturos; vir Dei nequaquam eos venire signavit, sed dilatam eorum oblationem praedixit barbaris offerendam. Itaque non multo post cives Tiburniae[7]) dimicantes, vix initi[8]) foederis pactione, inter caetera etiam largitionem, iam

2) *angustias* B.

3) *tamen* add. B.

4) post *notissimum* add. *sit* B.

5) *presbyteros* B.

6) *civitate* B.

7) Cod. B. add.: *vario cum obsidentibus Gothis certamine dimicantes.*

8) *inita* B.

in unum collatam[9]), quam mittere famulo Dei distulerant, hostibus[10]) obtulerunt.

XVIII. Cives quoque ex oppido Lauriaco, crebra quondam S. Severini exhortatione commoniti, frugum decimas pauperibus offerre distulerant. Quibus fame constrictis, iam maturitate messium flavescente vicina subsidia monstrabantur. At ubi rubiginis improvisa[1]) corruptio frugibus nocitura comparuit, mox ad ipsum convenere prostrati, poenas suae contumaciae confitentes. Miles vero Christi fessos verbis spiritualibus allevabat dicens: „Si decimas obtulissetis pauperibus, non solum aeterna mercede frueremini, verum etiam commode possetis abundare praesentibus. Sed quia culpam confessione propria castigatis, de Domini pietate polliceor, quod rubigo praesens tam valida[2]) penitus non nocebit; tantum fides vestra ulterius non vacillet." Verum cives ad persolvendas ex illa die decimas promissio[3]) reddidit promptiores. Tunc, ut solebat, hortatus est indici ieiunium; quo expleto, placidus imber desperatae messis amputavit incommoda.

XIX. Batavis[1]) appellatur oppidum, inter utraque flumina, Oenum[2]) videlicet atque Da-

---

9) perperam *collata* A.
10) *ut praedixerat* add. B.
1) *improvisae* inepte B.
2) *valide* B.
3) ante *promissio* B. habet demonstrativum *haec*.
1) *Patavis* scribit B.
2) mendose *Renum* A. Bar.: *Henum*.

nubium constitutum, ubi B. Severinus cellulam paucis monachis[3]) solito more fundaverat; eo quod ipse illuc saepius rogatus a civibus adveniret, maxime propter Alamannorum incursus assiduos, quorum rex Gibuldus summa eum reverentia diligebat. Qui etiam quodam tempore ad eum videndum desideranter occurrit, cui Sanctus obviam, ne attentu suo eandem civitatem[4]) praegravaret, egressus est, tantaque constantia regem allocutus est, ut tremere coram eo vehementius coeperit, secedensque[5]) suis exercitibus indicavit, numquam semet in re bellica[6]) tanto tremore fuisse concussum. Cumque Dei famulo daret optionem imperandi[7]) quae vellet; rogavit doctor piissimus, ut sibi potius praestaturus, gentem suam a Romana vastatione cohiberet, et captivos, quos sui tenuerant, gratanter absolveret. Tum rex constituit[8]), ut ex suis aliquem dirigeret, ad opus[9]) maturius exequendum; statimque missus Amantius diaconus e vestigio regem subsequitur, eiusque pro foribus excubans, multis diebus non potuit nuntiari. Cui, pro re qua[10]) directus

---

3) *monachis* deest in B.
4) *ne adventu suo eam civitatem* etc. B.
5) *sed et postea* etc. B.
6) simplicius quam B., qui habet: *numquam se nec re bellica nec aliqua formidine, tanto tremore* etc.
7) *impetrandi* B.
8) *tunc rex constituerat* B.
9) inter *ad* et *opus* interserit *id* B.
10) *cui re pro qua* B.

fuerat, non peracta, tristissimo revertenti apparuit quidam, effigiem Sancti praeferens Severini, qui eum minaci compellatione[11]) perterritum sequi se iussit. Cumque pavens et[12]) concitus sequeretur, pervenit ad ianuam regis, statimque dux ille praevius ex oculis mirantibus[13]) evanuit. Verum regis internuntius diaconum, unde esset vel[14]) quid speraret, interrogat. Ille rem breviter insinuans, oblatis regi, receptisque remeavit epistolis. Dimissus igitur, revexit fere septuaginta captivos, insuper promissionem regis gratam deferens, qua spopondit se, cum diligenter provinciam peragraverit, remissurum, quantus[15]) in eadem reperturus fuisset numerus[16]) captivorum. Pro qua re postmodum S. Lucillus presbyter destinatus, magnam miserorum copiam a[17]) captivitate revocavit.

XX. Per id tempus, quo Romanum constabat imperium, multorum milites oppidorum pro custodia limitis publicis stipendiis alebantur. Qua consuetudine desinente, simul militares turmae sunt deletae; cum limite Batabino[1]) utcumque, numero perdurante, ex quo porrexe-

11) *appellatione* B.
12) *atque* B.
13) *mirantis* B.
14) loco *vel* B. *et.*
15) *quantos* B. relate ad *numeros.*
16) *numeros* B.
17) *ex* B.
1) Conf. I. not. 2.

rant[2]) quidam ad Italiam, extremum stipendium commilitonibus allaturi, quos in itinere peremptos a barbaris nullus agnoverat. Quadam ergo die, dum in sua cellula legeret S. Severinus, subito clauso codice, cum magno coepit lacrymare suspirio, astantes[3]) iussit ad fluvium properanter excurrere, quia[4]) in illa hora humanum firmabat cruorem[5]) respergi, statimque nuntiatum est, corpora praefatorum militum fluminis impetu ad terram fuisse delata.

XXI. Paulinus quidam presbyter ad S. Severinum fama eius excurrente[1]) pervenerat; hic in consortio beati viri diebus aliquot remoratus, cum redire vellet, audivit ab eo: „Venerabilis presbyter festina, quia cito dilectionem tuam, populorum desideriis, ut credimus, obluctantem, dignitas episcopatus ornabit.“ Moxque[2]) remeante ad patriam, sermo in eum[3]) praedicentis impletus est. Nam cives Tiburniae, quae est metropolis Norici, coegerunt praedictum virum summi sacerdotii suscipere principatum.

XXII. Basilicae extra muros oppidi Batavini, in loco nomine Boiotro[1]) trans Haenum[2])

---

2) *ex eo perrexerunt* B.
3) B. interserit *iuvenes.*
4) *quem* B.
5) *humano cruore* B.
1) *latius percurrente* B.
2) *mox* B.
3) *in eo* B.
1) *Boitro* B. Baron.: *Boiothro.*
2) sine dubio *Oenum*, uti B.

fluvium constitutae, ubi cellulam paucis monachis ipse construxerat, Martyrum reliquiae quaerebantur. Ingerentibus ergo se presbyteris ut mitterentur ad sanctuaria deferenda, haec B. Severinus monita praeferebat[3]: „Quamvis cuncta mortalium opere constructa praetereant[4], haec tamen aedificia prae caeteris celerrime relinquenda sunt; video[5]) pro reliquiis Sanctorum nullum laborem debere suscipere, quia ultro S. Ioannis eis benedictio deferetur.“ Interea beatum virum cives oppidi memorati suppliciter adierunt, ut pergens[6]) ad Fabianam[7]), Rugorum principem, mercandi ei licentiam postularet. Quibus ipse: „Tempus, inquit, huius oppidi propinquavit[8]), ut desertum, sicut caetera superiora[9]) castella cultore destituta[10]) remaneat. Quid ergo necesse est locis mercimonia providere, ubi ultra non poterit apparere mercator?“ Respondentibus illis, non se debere contemni, sed consueto sublevari regimine; quidam presbyter haec diabolico spiritu repletus adiecit: „Perge, quaeso, Sancte, perge velociter, ut tuo discessu parumper a ie-

---

3) *proferebat* B.
4) *pereant* B.
5) *et ideo* B.
6) *ut pergeret* B.
7) Litera *i* rasa in Cod. A. fors idem, qui Fava v. Feva nominatur.
8) *appropinquavit* B.
9) *priora* B.
10) *destituto* A.

iuniis et vigiliis quiescamus." Quo dicto, vir Dei lacrymis urgebatur ingentibus, quod in ridiculam vanitatem cunctis audientibus sacerdos eruperit[11]). Aperta namque scurrilitas latentium est testificatio delictorum. Sanctus itaque vir, cur ita fleret interrogatus a fratribus: „Video, inquit, plagam gravissimam nobis absentibus huic loco protinus eventuram; ut[12]) Christi sacraria (quod[13]) sine gemitu cogor exprimere) humano sanguine redundabunt, in tantum, ut etiam locus iste violandus sit, nam in baptisterio loquebatur[14]). Ad antiquum itaque et omnibus maius monasterium suum, iuxta muros oppidi Fabianis, quod centum et ultra millibus aberat, Danubii navigatione descendit[15]). Mox igitur eo descendente[16]) Hunimundus[17]) paucis barbaris comitatus, oppidum, ut Sanctus praedixerat, Batavis invasit; ac pene cunctis mansoribus in messe detentis, quadraginta viros oppidi, qui ad custodiam remanserant, interemit. Presbyterum quoque illum, qui tam sacrilega[18]) contra famulum Christi in baptisterio fuerat elocutus, ad eundem locum confugien-

---

11) *eruperat* B.
12) *et* B.
13) *quod non sine gemitu* B. videtur magis quadrare in sensum et dispositionem animi loquentis.
14) *loquebantur* B.
15) *navigationibus descendebat* B.
16) *discedente* B.
17) *Chunimundus* B. *Hunumunous* Baronius.
18) *sacrilege* B.

tem, insequentes barbari peremerunt. Frustra enim illuc offenso Deo veritatis inimicus accessit, ubi tam imprudenter excesserat.

XXIII. Igitur sanctus[1]) Severinus dum in monasterio Fabianis evangelium legeret, oratione suppleta[2]) consurgens, scapham sibi illico iubet praeparari, et mirantibus[3]) ait: „Sit nomen Domini benedictum, sanctuariis[4]) sanctorum Martyrum oportet nos occurrere.“ Nec mora: transmeato Danubio[5]) inveniunt hominem considentem in ripa ulteriore fluminis, ac multis eos precibus postulantem, ut ad servum Dei, ad quem fama vulgante olim venire cuperet, duceretur. Mox itaque ei Christi famulo[6]) demonstrato, suppliciter S. Ioannis Baptistae reliquias obtulit, multis apud se servatas temporibus. Quas Dei servus debita veneratione suscipiens, basilicam S. Ioannis, sicut praedixerat, ultronea benedictione collata, sacravit officio sacerdotum.

XXIV. Ad habitatores praeterea oppidi, quod Ioviaco[1]) vocabatur, viginti[2]) et amplius a Batavis millibus disparatum, solita vir Dei revelatione commonitus, Moderatum nomine,

---

1) *sanctissimus* B.
2) *completa* B.
3) post *mirantibus* interserit B. *his qui aderant.*
4) loco *sanctuariis* habet B. *reliquiis.*
5) *transmeant Danubium* B.
6) *servo* B.
1) *Iopia* B. *Iobiaco* Bar.
2) Cod. B. legit *septuaginta.*

cantorem ecclesiae destinavit, praecipiens ut habitationem loci illius omnes sine cunctatione relinquerent, mox enim perituros fore si contemnerent imperata. Aliis ergo de tanto praesagio dubitantibus, aliis non credentibus prorsus, iterum misit Quintasium quemdam, cui et[3]) lacrymans ait: „Perge velocius, denuncians ei, si hac ibidem nocte manserint[4]), sine dilatione capientur.“ Sanctum quoque Maximianum[5]) spiritualis vitae presbyterum instantius imperat admoneri, ut saltem ipse contemptoribus derelictis properaret[6]) coelesti misericordia liberari; de quo sibi Dei famulus magnam dicebat inesse moestitiam, ne forte salutiferum differendo mandatum, imminenti subiaceret exitio. Praedictus itaque pergens imperata supplevit, et reliquis incredulitate nutantibus, nuntius viri Dei presbytero renitenti se, atque hospitalitatis gratiam praebere[7]) cupienti nullatenus acquievit. Qua nocte Heruli insperate protinus irruentes, oppidumque vastantes plurimos duxere captivos, presbyterum[8]) memoratum patibulo suspendentes[9]). Quo audito servus Dei graviter doluit praemonitos[10]) non curasse.

---

3) *et* deest in B.
4) *si in hac nocte remanserint* B.
5) *Maximum* B. *Maximinum* Baron.
6) post *properaret* add. B. praepositionem *a*.
7) *hospitalitatem praebere* B.
8) post *presbyterum* interserit B. *vero*.
9) *suspenderunt* B.
10) *praemonitus* mendose B.

XXV. Deinde quidam de Norico, Maximus[1]) nomine, servum Dei frequentare solitus[2]) cum venisset et pro familiaritate, quam meruerat in monasterio sancti viri diebus aliquot moraretur, eius informatur oraculis patriam suam grave repente excidium[3]) subituram. Qui acceptis litteris ad S. Paulinum episcopum ordinatis[4]), remeavit instantius. Igitur memoratus antistes litterarum tenore perstructus, universa dioecesis[5]) suae castella scriptis propriis vehementer admonuit, ut triduano ieiunio, quod litterae viri Dei signaverant, exitio venturae cladis occurrerent. Quibus iussa complentibus, terminato ieiunio ecce Alamannorum copiosissima multitudo feraliter cuncta vastavit. Castella vero nullum sensere periculum, quae lorica fidelis ieiunii et laudanda cordis humilitas per virum propheticum[6]) adversus hostium ferociam fidenter armaverat.

XXVI. Post haec leprosus quidam Mediolensis[1]) territorii ad S. Severinum, fama eius invitante, perrexerat: hunc sanitatis[2]) remedia

---

1) *Maximinus* B.
2) Cod. B. novam incipit sententiam hoc modo: . . . *solitus erat. Et cum pro familiaritate* etc.
3) *exitium* B.
4) *designatis* B.
5) *universas dioeceses* B.
6) haec tria verba *per virum propheticum* desunt in B.
1) *Mediolanensis* B.
2) *sanitatum* B.

implorantem suppliciter, monachis suis indicto ieiunio commendavit, qui continuo Dei gratiam operante[3]) mundatus est. Cumque recepta sanitate redire suaderetur ad patriam[4]), prostravit se pedibus sancti viri, petens ne ulterius ad sua redire cogeretur, cupiens scilicet ut lepram quoque peccatorum, sicut carnis effugaret[5]), vitamque in eodem loco fine laudabili terminaret. Cuius animum religiosum vir Dei vehementer admirans, paucis monachis paterna iussione praecepit, frequentatis cum eo ieiuniis in oratione continua permanere, ut Dominus ei quae essent opportuna concederet. Tantis itaque remediis praemunitus, intra duorum mensium spatium vitae mortalis est compedibus absolutus.

XXVII. Eodem tempore mansores oppidi Quintanensis, creberrimis Alamannorum incursionibus iam[1]) defessi, sedes proprias relinquentes, in Batavis oppidum migraverunt. Sed non latuit eosdem barbaros confugium praedictorum; qua causa plus inflammati sunt, credentes quod[2]) duorum populos oppidorum uno impetu praedarentur. Sed B. Severinus orationi fortius incubans, Romanos exemplis salutaribus multipliciter hortabatur, praenuntians

---

3) *operante* om. B.
4) B. add. *suam.*
5) *effugeret* B.
1) *iam* om. B.
2) *quod* om. B.

hostes quidem praesentes[3]) Dei auxilio superandos, sed post victoriam eos qui contemnerent eius monita perituros. Igitur Romani omnes sancti viri praedictione firmati, spe promissae victoriae adversus Alamannos instruxerunt aciem, non tam materialibus armis, quam sancti viri orationibus praemuniti. Qua congressione victis ac fugientibus Alamannis, vir Dei ita victores alloquitur: „Filii, ne vestris viribus palmam praesentis certaminis computetis[4]), scientes idcirco, vos Dei praesidio[5]) liberatos, ut hinc parvo intervallo temporis, quasi quibusdam concessis induciis[6]), discedatis. Mecum itaque ad oppidum Lauriacum congregati descendite." Haec homo Dei plenus pietate commonuit. Sed Batavinis, genitale solum relinquere dubitantibus, sic adiecit: „Quamvis et illud oppidum, quo pergimus, ingruente barbarie sit quantocius relinquendum, hinc tamen nunc pariter discedamus." Talia commonentem secuti sunt plurimi, quidam vero[7]) reperti sunt contumaces, nec defuit contemptoribus gladius inimici. Quicumque enim ibidem contra homines Dei interdicta[8]) manserunt, Turingis irruentibus in eadem hebdomada[9]) alii qui-

3) *praesentis* sc. Dei B.
4) *imputetis* B.
5) *scientes vos Dei nunc praesidio* legit B.
6) *indutiis* scribit A.
7) *reperti* om. B.
8) *interdictum* B.
9) *hebdomade* B.

dem trucidati, alii in captivitatem deducti, poenas dedere contemptui[10]).

XXVIII. Igitur post excidium oppidorum in superiorem partem[1]) Danubii, omnem populum in Lauriacum oppidum transmigrantem, qui B. Severini monitis paruerat[2]), assiduis hortatibus[3]) praestruebat, ne in sua virtute confiderent, sed orationibus et ieiuniis atque eleemosynis insistentes, armis potius spiritualibus munirentur. Praeterea vir Dei quadam die cunctos pauperes in una basilica statuit congregari, oleum prout poscebat ratio largiturus; quam speciem in illis locis difficillima[4]) negotiatorum tantum deferebat evectio[5]). Igitur tamquam benedictionis accipiendae gratiae maior egenorum turba confluxit, pretiosum quippe idem liguoris[6]) elementum[7]) auxit turbam numerumque poscentium. Tunc vir[8]) beatus oratione completa, signoque crucis expresso, solitum sibi scripturae sanctae sermonem cunctis audientibus exprimens ait: „Sit nomen Domini benedictum.“ Tunc coepit oleum propria manu ministris implere portantibus,

---

10) *contemptus* B.
1) *superiore parte* B.
2) *paruerant* B.
3) *hortationibus* B.
4) *dificillimam* B.
5) *advectio* B.
6) *ibidem huius liguoris* B.
7) *alimentum* B.
8) *vir* om. B.

imitatus servus fidelis Dominum suum, qui non ministrari venerat, sed potius ministrare, sequensque vestigia Salvatoris, gaudebat augere materiem[9]), quam officio dexterae sinistra nesciente fundebat. Completis quippe[10]) vasculis pauperum, nihil minuebatur in manibus ministrantium. Tantum igitur Dei beneficium dum circumstantes tacite mirarentur, unus eorum cui nomen erat Pientissimus[11]) nimio stupore[12]) perterritus exclamavit[13]): „Domine mi, crescit hic cacabus olei et in modum fontis exundat. Sic liquor ille gratissimus, prodita virtute, subtractus est.“ Statim[14]) Christi famulus exclamans ait: „Quid fecisti frater? Obstruxisti commoda plurimorum; ignoscat tibi Dominus Iesus Christus. Sic[15]) aliquando mulier vidua debitis onerata Helisaei prophetae iussis instruitur, ex olei stilla quam habebat vasa replere quam plurima.“ Quod cum fecisset, et adhuc vasa a filiis deposceret, ubi audivit numerum defecisse vasorum, mox stetit oleum.

XXIX. Per idem tempus Maximus Noricensis, cuius fecimus in superioribus[1]) mentio-

---

9) *materiem* regulariter scribit A. B. *materiam.*
10) pro *quippe* habet *igitur* B.
11) *Biennius* B.
12) *magno timore* B.
13) *dicens* add. B.
14) ante *statim* ponit *cui* B.
15) lit. *c* excidit in A.
1) *superius* B.

nem, fidei calore succensus, media hyeme, qua regionis illius itinera gelu torpente clauduntur, ad B. Severinum audaci temeritate, vel magis, ut postea claruit, intrepida devotione venire contendit, conductis plurimis comitibus, qui collo suo vestes captivis et pauperibus profuturas, quas Noricorum religiosa collatio congregaverat[2]), baiularent; itaque profecti[3]) ad summa Alpium cacumina pervenerunt, ubi per totam noctem nix tanta confluxit, ut eos magnae arboris protectione vallatos, velut ingens fovea demersos includeret. Et cum de vita sua penitus desperarent, nullo scilicet subveniente remedio[4]), vidit ductor comitum per soporem effigiem viri Dei[5]) stantem ac dicentem sibi: „Nolite timere, pergite quo coepistis.“ Hac ergo[6]) revelatione protinus animati, cum coepissent[7]) fide magis quam gressibus proficisci, subito divino nutu ingentis formae ursus e latere veniens viam monstraturus apparuit, qui se tempore hyemis speluncis abdere[8]) consuevit, mox[9]) cupitum reserat iter; et per ducenta ferme[10]) millia non ad sinistram devians non

2) *profligaverat* A. forsitan eodem sensu verbum *profligare* hic dictum quo *promovere.*
3) *provecti* B.
4) *nullo scilicet subveniente remedio* deest in B.
5) *in effigie virum Dei* B.
6) pro *ergo* habet *vero* B.
7) B. interserit *etiam.*
8) *abditare* B.
9) ante *mox* habet B. *et.*
10) *fere* B.

ad dexteram, viam demonstravit optabilem. Tanta enim eos interea pedine praecedebat, quanto recenti[11]) vestigio semitam praepararet. Itaque progrediens bestia per eremi vastitatem, viros qui egenis deferebant solatia non reliquit, sed usque ad habitacula hominum, qua potuit humanitate perduxit, et mox in unam partem officio divertit expleto: ostendens tanto ductus[12]) officio, quid homines hominibus praestare debeant, quantumque caritatis impendere, cum desperantibus iter bestia saeva monstraverit. Igitur cum servo Dei nuntiarentur, qui venerant, ait: „Sit nomen Domini benedictum. Ingrediantur quibus viam qua venirent ursus aperuit.“ Quo audito illi stupore nimio mirabantur[13]) virum Dei referre id, quod in absentia provenerat.

XXX. Cives item oppidi Lauriaci et superiorum transfugae castellorum, ad suspecta loca exploratoribus destinatis, hostes quantum poterant humana sollicitudine praecavebant. Quos servus Dei divinitatis instinctu communitus, praesaga mente perstruxit[1]), ut omnem paupertatis suae sufficientiam intra muros concluderent, quatenus inimicorum feralis excursio[2]), nihil humanitatis inveniens, statim fame compulsa

---

11) *quanta regente* B.
12) *tanto ducatus* male B.
13) B. legit: *stupore repleti; mirabantur enim virum* etc.
1) *praestruxit* B.
2) *incursio* B.

immania crudelitatis coepta desereret. Haec per quadrubium[3]) contestatus, advesperascente iam die, Valentem nomine, monachum mittens ad S. Constantinum eiusdem loci Pontificem, et ad caeteros commonentes[4]): „Hac, inquit, nocte dispositis per muros ex more vigiliis districtius excubate, supervenientis hostis caventes insidias.“ At illi nihil adversi exploratores[5]) sentire se penitus ignorabant[6]). Sed Christi famulus[7]) praemonere non desinens, dubitantibus voce magna clamabat, eadem nocte eos asserens capiendos, nisi imperiis fideliter obedirent, saepius repetens: „Me, inquit, me si mentitus fuero, lapidate[8]).“ Itaque tandem aliquando muris invigilare compulsi, expleta consueti operis in noctis principio psalmodia, cum celeberrimo coepissent vigilare concursu, acervus foeni cominus positus, facula[9]) baiuli nolentis accensus, lumen non incendium reddidit civitati. Qua occasione vociferantibus cunctis, hostes silvarum occultati nemoribus[10]), subito splendore clamoreque perterriti, putantes se praecognitos, quieverunt, ac mane facto circumdantes civitatem et ubique discurrentes,

---

3) *triduum* B. *quatriduum* Belf.
4) *commanentes* B.
5) ante *exploratores* interserit *per* B.
6) *affirmabant* B.
7) *praeco* B.
8) *Me, inquit, lapidate, si mentitus fuero* B.
9) *ex facula* B.
10) *occultatione morantes* B.

cum nihil victualium reperissent, direpto animalium grege[11]) cuiusdam hominis, qui servo Dei praedicente contumax sua tutare contempserat[12]), recesserunt. Illis autem abeuntibus, cives portas[13]) egressi, haud procul a muris scalas iacentes inveniunt, quas ad urbis excidium praeparantes[14]) barbari vigilantium clamore turbati in nocte iactaverant. Quapropter memorati cives veniam a Christi famulo precabantur humiliter, confitentes corda sua lapidibus esse duriora, qui rebus praesentibus agnoverunt in sancto viro gratiam viguisse propheticam; isset nempe tunc plebs inobediens universa captiva[15]), nisi eam liberam viri Dei consueta servasset[16]) oratio, Iacobo apostolo protestante: „multum, inquit, valet oratio[17]) iusti assidua.“

XXXI. Felethaeus Rugorum rex, qui et Feva[1]), audiens cunctorum reliquias oppidorum, quae barbaricos[2]) evaserunt gladios,

---

11) *diripuerunt animalium gregem* B.
12) *sua tutari contempserat*, *et* etc. B.
13) *portis* B.
14) *praeparatas* B.
15) *atque in uno impetuisset plebs inobediens universa captiva*, B. lectio A. multo praeferenda scripturae Cod. B.
16) *conservasset* B.
17) *deprecatio* B.
1) *Fava* B. ut supra.
2) *barbarico . . . se per Dei* etc. A. Fefellisse videtur scriba Cod. B. A. clarius habet: *quae barbaricos evaserunt gladios Lauriacum se per Dei* etc.

Lauriacum se per Dei famulum contulisse, assumpto veniebat exercitu, cogitans repente detentos abducere, et in oppidis sibi tributariis atque vicinis (ex quibus unum erat Fabianis), quae a Rugis tantummodo dirimebantur Danubio, collocare. Quamobrem graviter universi turbati, S. Severinum adiere suppliciter, ut in occursum regis egrediens, eius animum mitigaret. Cui tota nocte festinans, in vicesimo ab urbe milliario maturius [3]) occurrit. Rex ergo adventum eius protinus expavescens, testabatur illius se fatigatione plurimum praegravatum, causas itaque repentinae occursionis [4]) inquirit. Cui servus Dei: „Pax tibi [5]), rex optime. Christi legatus advenio, subditis misericordiam [6]) precaturus. Recole gratiam, divina beneficia recordare, quibus pater tuus se frequenter sensit adiutum. Nam cunctis regni sui temporibus nihil me inconsulto gerere praesumebat.“ Qui monitis non resistens salutaribus, crebris prosperitatibus recognovit, quanti valeret obedientis animus, quantumque triumphatoribus prosit, suis non tumere victoriis. Et rex [7]): „Hunc, inquit, populum, pro quo benevolus precator accedis, non patiar Alamannorum ac Thoringorum [8]) saeva depraedatione

---

3) *matutinus* false B. forsan errore typographi.
4) *causam repentinae cursionis* B.
5) *inquit* add. B.
6) *veniam* pro *misericordia* B.
7) *Et rex, inquit,* B.
8) *aut Thuringorum iniquorum* habet B.

vastari, vel gladio trucidari, aut in servitio[9]) redigi, cum sint nobis vicina ac tributaria oppida[10]), in quibus debeant ordinari." Cui servus Christi constanter ita respondit: „Numquid arcu tuo vel[11]) gladio homines isti a praedonum vastatione creberrima sunt erepti, et non potius Dei munere, ut tibi paullisper obsequi valeant, reservati? Nunc ergo, rex optime, consilium meum ne respuas, fidei meae hos committe subiectos, ne tanti exercitus compulsione vastentur potius quam migrentur. Confido enim in Domino meo, quod ipse qui me fecit horum calamitatibus interesse, in perducendis[12]) eis idoneum faciet promissorum." His auditis rex modestis[13]) allegationibus mitigatus, cum suo protinus[14]) remeavit exercitu. Igitur Romani, quos in sua S. Severinus fide susceperat, discedentes de Lauriaco pacificis dispositionibus in oppidis ordinati[15]), benevola cum Rugis societate vixerunt. Ipse vero Fabianis degens in antiquo suo monasterio, nec admo-

---

9) *servitium* B.
10) *cum sint nobis oppida et castella, in quibus* etc. B.
11) *et* B.
12) *ducendis* B.
13) in Cod. A. prima scriptura *modestis* erasa, in eiusque locum *molestis* substituta est; verumtamen ad oram glossa adiecta ad emendationem *molestis* spectans, una cum nota „*alias destis*". Hinc equidem genuinam manum *modestis* restitui, praesertim cum et B. hanc lectionem tueatur.
14) *protinus* om. B.
15) *in oppidis ordinati* deest in B.

nere populos, nec praedicere futura cessabat, asserens universos in Romani[16]) soli provinciam absque ullo libertatis migraturos incommodo.

XXXII. Iisdem temporibus Odoacer[1]) rex S. Severino familiares litteras dirigens, si qua speranda duceret, dabat suppliciter optionem, memor illius praesagii, quo eum expresserat quondam regnaturum. Tantis itaque Sanctus eius[2]) alloquiis invitatus, Ambrosium quemdam exulantem rogat absolvi. Cuius Odoacer gratulabundus paruit imperatis. Quodam etiam tempore, dum memoratum regem multi nobiles coram sancto viro, humana[3]) ut fieri solet adulatione laudarent, interrogat quem regem tantis praeconiis praetulissent? Respondentibus Odoacrum regem: „Odoacer[4]), integer inter tredecim et quatuordecim annos,“ videlicet integritatem eius regni significans[5]), et his dictis adiecit, citius illos, quod ipse praedixerat, probaturus[6]).

---

16) *Romam* A. Scriba Cod. mihi videtur in authographo duas literas *ni* perperam intellexisse pro una *m*.

1) *Odobagar* B. *Odovacar* Pez.

2) *eius* om. B.

3) *humanae* A.

4) *inquit* interserit B.

5) *videlicet integros regnabit; finem vero regni eius significans* B. Hic aliquid deesse suspicatur Velserus. Pro *integer* habet Velserus *interim*.

6) *probaturos* B.

XXXIII. Ab oppidaneis Comagensibus[1]), apud quos primum quondam innotuerat B. Severinus, suppliciter rogatus advenit. Cuius comperta praesentia, unus ex optimatibus Felethaei regis filium suum adolescentem diuturno languore vexatum, cui iam parabat exequias, transiecto Danubio pedibus eius proiecit, et lacrymans: „Credo, inquit, homo Dei, te filio meo velocem impetrare divinitus[2]) sanitatem.“ Tunc data oratione, qui semivivus allatus fuerat, statim incolumis patre migrante[3]) surrexit, et perfecta protinus revertitur sospitate[4]).

XXXIV. Elefantiosus etiam[1]) quidam, Teio[2]) nomine, de longinquis regionibus S. Severini invitatus virtutibus venit, rogans eius oratione[3]) mundari. Accepto itaque ex more praecepto, iubetur Deum totius gratiae largitorem sine cessatione lacrymabiliter exorare. Quid plura? precibus beati viri idem leprosus divina opitulatione mundatus, dum commutat mores in melius, mutare meruit et colorem, Regis aeterni magnalia tam suis quam plurimorum vocibus longe lateque denuntians.

XXXV. Bonus[1]) quoque monachus B. Se-

---

1) *Comagenensibus* B.
2) *posse* add. B.
3) *mirante* aptius B. *incolumis* deest in B.
4) *sanitate* B.
1) *etiam* deest in B.
2) *Telo* B. *Thegio* Sur.
3) *orationibus* B.
1) *Bonosus* B. *Bonos* Sur.

verini, barbarus genere, qui responsis eius inhaerebat, oculorum imbecillitate plurimum praegravatus, medelam sibi praestare eius oratione poscebat, aegre ferens adventitios et externos salutaris gratiae sentire praesidia, sibique nullam remediorum opem aliquatenus exhiberi. Cui servus Dei inquit: „Expedit[2]) fili corporeis luminibus aciem habere perspicuam, et exterioris oculi clarum praeferre conspectum: ora magis ut obtutus vegetetur interior.“ Talibus igitur[3]) monitis informatus, dedit operam corde magis videre quam corpore, meruitque absque ullo fastidio mirabiliter in orationis effici[4]) iugitate continuus, et[5]) quadraginta fere annis[6]) in monasterii excubiis perseverans, eodem quo conversus est fidei calore transivit[7]).

XXXVI. In loco Boiotro[1]) superius memorato, quosdam tres monachos sui monasterii doctor humilis superbiae foeditate respersos, dum pro suis singulos excessibus increpatos, durare in pernicie comprobasset, oravit ut eos Dominus in adoptionem recipiens filiorum paterno dignaretur flagello corripere. Prius ergo quam orationem effusis lacrymis terminaret,

---

2) Contrarium lectio Cod. B. indicat, habet etenim: *Non tibi, inquit, expedit.*
3) *ergo* B.
4) *perfici* B.
5) *per* interserit B.; et scribit *annos.*
6) *annos* B.
7) *ad Dominum* add. B.
1) *Boitro* B.

uno momento iidem monachi daemone corripiente vexati, contumaciam sui pectoris vocibus fatebantur [2]). Absit ut cuiquam hoc crudele videatur aut noxium, quia traditi sunt huiusmodi homines [3]) satanae in interitum carnis, sicut beatus docens [4]) Apostolus, ut spiritus salvus sit in die Domini Iesu (I. Cor. 5, 5.) [5]); cum B. Ambrosius Mediolanensis episcopus servum Stiliconis, auctoritate [6]) falsarum epistolarum deprehensum, dixerit oportere tradi Satanae; ne talia postmodum [7]) auderet admittere; quem eodem momento, cum adhuc sermo esset in ore sacerdotis, spiritus immundus arreptum coepit discerpere. Severus quoque Sulpitius refert ex relatione Posthumiani, virum quemdam magnis virtutibus signisque mirabilem, ad expellendam de corde suo iactantiae vanitatem quam incurrerat, exorasse ut permissa in se mensibus quinque diaboli potestate, similis his fieret quos ipse curaverat. Idemque [8]) post pauca: itaque [9]) correptus a daemone, tentus in vinculis, omnia quae energu-

---

2) abundantius B.: *contumaciam suam pectorisque fastum ac superbiam cordis miserabilibus vocibus fatebantur*.

3) *homines* excidit in B.

4) *docet* B.

5) *in Domini nostri Iesu Christi* B.

6) *auctorem* B.; conf.: argui re aliqua.

7) *imposterum* B.

8) *Idem* B.

9) *idemque* A. Error qui explicari forsan potest ex praecedenti *idemque*.

meni ferre solent perpessus; quinto demum mense curatus est, non tantum daemone[10]), sed quod illi erat utilius atque optatius[11]) vanitate. Praedictos itaque monachos vir Dei delegatos fratribus per dies quadraginta arduis abstinentiae remediis mancipavit. Quibus expletis, data super eos oratione, a potestate daemonis eruit, nec solum corporis sanitatem, sed et mentis impertiit[12]). Quo facto et[13]) sancto viro reverentiae terror accrevit, et caeteros maior disciplinae metus obtinuit.

XXXVII. Marcianum monachum, qui postea presbyter ante nos monasterio praefuit, ad Noricum cum Renato fratre direxerat. Et cum dies tertius laberetur, ait fratribus: „Orate carissimi, quia gravis hac hora Mauricianum tribulatio comprimit, et Renatum, de qua tamen[1]) Christi liberabuntur auxilio. Tunc monachi, quae ab eo dicta sunt protinus annotantes, illis post menses plurimos redeuntibus, diem horamque periculi, qua barbaros evaserant, indicantibus, sicut signaverant, approbarunt[2]).

XXXVIII. Item beatissimus Severinus uni ex fratribus nomine Urso repente praecepit[1]),

---

10) B. scribit *a daemone.*
11) *ab elationis* interserit B.
12) *impertit.* B.
13) *et* excidit in B.
1) *citius* add. B.
2) *approbaverunt* B.
1) *Severinus monacho, Urso nomine, repente praecepit* etc. B.

quadraginta dierum districtiore ieiunio, venturae calamitati, abstinentia ciborum et lamentis occurrere dicens: Imminet tibi corporale periculum, quod Dei praesidio parvi panis et aquae remediis expiabis. Quadragesimo itaque die mortifera papula in brachio ieiunantis apparuit, quam mox ad ipsum ingressus suppliciter demonstravit. Cui sanctus Dei famulus: „Noli, inquit[2]), metuere praenuntiatum tibi ante dies quadraginta discrimen", statimque propria manu signo crucis obducto, mirantibus qui aderant papula lethalis evanuit. Hoc unum de domesticis sanitatibus narrare[3]) sufficiat, prolixi operis fastidia[4]) declinando. Nam saepius suorum aegritudines monachorum Christo sibi revelante praenuntians, iisdem quibus praevidebat muneribus et sanabat.

XXXIX. A discipulorum suorum quoque cellula spiritualis doctor non longius habitabat, in orationibus vel[1]) abstinentia iugiter perseverans, cum quibus tamen matutinas orationes, et propriam noctis principio psalmodiam solemniter adimplebat; reliqua vero orationum tempora in parvo complebat oratorio, quo manebat. In quibus saepe coelestibus firmatus[2]) oraculis,

2) *inquit* excidit in B.
3) *narrasse* B.
4) *fastidium* B.
1) *et* B.
2) *informabatur* B. = Causa, altera lectio *firmatus* = consequens informationis.

multa futura per Dei gratiam praedicebat [3]), multorum etiam occulta cognoscens, ut opus erat proferebat in medium, et singulis remedia, prout poscebat modus aegritudinis, providebat. Stratus eius unum erat in oratorii pavimento cilicium, omni tempore ipso quo vestiebatur amictu, etiam dum quiesceret, utebatur. Numquam ante solis occasum nisi certa solvit festivitate ieiunium. Quadragesimae vero temporibus una per hebdomadem refectione contentus, aequali vultus hilaritate fulgebat. Aliena quasi propria errata deflens, quibus poterat praesidiis temperabat.

XL. Deinde post multos agones et diuturna certamina, cum se idem [1]) beatus Severinus de hoc seculo transiturum Deo revelante sensisset, memoratum Rugorum regem Fevam cum uxore eius crudelissima, nomine Gisa, ad se venire commonuit. Quem cum salutaribus exhortatus esset affatibus, ita ut cum sibi subiectis ageret, ut [2]) se iugiter cogitaret pro statu regni sui rationem Domino redditurum, aliisque verbis intrepide monuisset, porrecta [3]) manu Regis pectus ostendens Reginam his [4]) interrogationibus arguebat: „Hanc, inquit, animam, Gisa, an aurum argentumque plus diligis?“ Cumque illa maritum se diceret cunctis opibus anteferre,

3) *praedicabat* B.
1) *idem* excidit in B.
2) *quo* B.
3) *protenta* B.
4) *his* deest in B.

vir Dei sapienter adiecit[5]: „Ergo, inquit, desine innocentes opprimere, ne illorum afflictio vestram magis dissipet potestatem; etenim[6]) mansuetudinem regiam tu saepe convellis." At illa: „Cur, inquit, nos sic accipis, serve Dei?" Cui ipse: „Contestor, ait, vos ego humillimus[7]), iam profecturus ad Deum, ut ab iniquis actibus temperantes, piis insistatis operibus[8]). Hucusque regnum vestrum auctore Deo prosperatum est; iam ex hoc[9]) videritis." His monitis rex cum coniuge sufficienter instructi, valedicentes ei profecti sunt.

Tunc Sanctus non desinebat de suae migrationis vicinia suos alloqui dulcedine caritatis, quod quidem facere nec ante cessaverat. „Scitote, inquit, fratres, sicut filios Israel constat ereptos esse de terra Aegypti, ita cunctos populos[10]) terrae huius oportet ab iniusta barbarorum dominatione liberari. Etenim omnes cum suis facultatibus de his oppidis emigrantes ad Romanam provinciam absque ulla sui captivitate pervenient. Sed mementote praecepti S. Ioseph patriarchae, cuius ego vos indignus et infimus attestatione convenio: Visitatione visitavit vos Deus, et tolletis ossa mea hinc vobiscum, quod non mihi sed vobis est profu-

5) *adiecit* om. B.
6) *etenim tu saepe* B.
7) *humilis* B.
8) *piis mores honestetis operibus* B. (paraphrasis).
9) *vos* interserit B.
10) *cunctum populum* B.

turum. Haec quippe loca nunc frequentata cultoribus in tam vastissimam solitudinem redigentur, ut hostes aestimantes auri se quippiam[11]) reperturos, etiam mortuorum sepulturas effodiant." Cuius vaticinii veritatem eventus rerum praesentium comprobavit. Levari vero[12]) suum corpusculum Pater sanctissimus, pietatis providus, argumento praecepit[13]), ut dum generalis populi transmigratio provenisset, indivisa fratrum, quos adquisierat, congregatio proficiscens, obtentu memoriae eius in uno sanctae societatis vinculo permaneret.

XLI. Diem etiam quo transiturus esset idem B. Severinus e corpore ante duos seu[1]) amplius annos hac significatione monstravit. Epiphaniorum die, cum sanctus se Lucillus presbyter, Abbatis sui Valentini, Rhaetiarum quondam episcopi, diem depositionis annua solemnitate in crastinum celebraturum sollicitus intimasset, idem famulus Dei ita respondit: „Si B. Valentinus haec tibi celebranda solemnia delegavit, ego quoque tibi in eodem die vigiliarum mearum studia observanda, migraturus e corpore, derelinquo." Ille[2]) his sermonibus tremefactus, cum se magis, utpote homo decrepitus enixius commendaret, quasi primitus transiturus, adie-

---

11) *copiam* B.
12) *ergo* B.
13) *Pater sanctissimae probitatis providis argumentis praecepit* B.
1) *et* B.
2) *In* B.

cit: „Hoc erit, sancte presbyter, quod audisti, nec[3]) Domini constitutum humana voluntate praeteriet."

XLII. Praeterea[1]) Ferderuchus[2]) a fratre suo Rugorum rege Feva ex paucis quae super ripam Danubii remanserant[3]) oppidis unum acceperat[4]) Fabianis, iuxta quod S. Severinus, ut retuli, commonebat[5]). Ad quem cum[6]) idem Ferderuchus ex more salutaturus accederet, coepit ei miles Christi iter suum enixius indicare, sub contestatione haec proloquens: „Noveris me, inquit, quantocyus ad Dominum profecturum, et idcirco communitus praecaveto, ne me discedente aliquid horum, quae mihi commissa sunt, attaminare pertentes et substantiam pauperum captivorumque contingas, indignationem Dei, quod absit, tali temeritate sensurus." Sed Ferderuchus insperata commonitione perculsus: „Cur, inquit, hac contestatione confundimur, cum non optemus tanti orbari praesidiis, et sanctae largitioni tuae, quae omnibus nota est, conferre nos aliquid deceat[7]), non auferre, quatenus solita, sicut et pater noster

---

3) *enim* interserit B.

1) *cum* interserit B.

2) Constanter sic scribit A.; Cod. B. habet *Fridericus*.

3) *permanserant* B.

4) *acciperet* B.

5) *commanebat* B. Litera *o* correcta in Cod. A.

6) *et ad eum* B.

7) *aliquid nos* transponit B. *deceat* correctum vel potius depravatum in *doceat* in Cod. A.

Flaccithaeus, tua merear oratione muniri, qui experimento didicit sanctitatis tuae meritis se fuisse semper adiutum?" Et ille: „Qualibet, inquit, occasione meam cellulam volueris laedere, et hic statim probabis, et in futuro solves, quam non opto, vindictam." Tunc Ferderuchus promittens se Christi famuli monita servaturum, remeavit ad propria. Doctor vero dulcissimus non cessabat suos alloqui per momenta discipulos dicens: „Confido de gratia Domini[8]) mei Iesu Christi, quia vobis in opere suo durantibus, et meae memoriae pacata societate coniunctis, aeternae vitae bona tribuet, nec solatia praesentium denegabit."

XLIII. Nonis itaque Ianuariis coepit tenuiter lateris dolore pulsari, quo durante per triduum, medio noctis tempore fratres adesse praecepit, quos de corpore suo commonens, et paterna informatione corroborans, instanter ac mirabiliter talia prosecutus, aiebat; „Filii in Christo carissimi, scitis quod beatus Iacob de saeculo recessurus[1]) conditione mortis instante filios suos adesse praecipiens, propheticae benedictionis affatibus singulos quosque remunerans, mysteriorum arcana prodidit futurorum (Gen. 49.). Nos vero infimi ac tepidi, tantaeque impares impietati, hanc praerogativam nostris usurpare viribus non audemus, unum tamen quod humilitati congruit non tacebo, mit-

---

8) *Christi mei Iesu.* B. *Domini* om.
1) *de saeculo recessurus* deest in B.

tens vos ad exempla maiorum, quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem. Abraham namque vocatus a Domino, fide obedivit ut exiret in locum quem accepturus erat in possessionem, et exiit nesciens quo venturus esset. Huius igitur beati patriarchae imitamini fidem, imitamini sanctitatem, terrena despicite, coelestem semper inquirite. Confido autem in Domino, quod mihi de vobis aeterna lucra provenient. Video enim vos gaudium meum fervore spiritus ampliasse, amare iustitiam, fraternae caritatis vincula diligere, castitati operam dare, humilitatis regulam custodire; haec quantum ad hominis spectat intuitum, laudo confidenter et approbo. Sed orate, ut quae humanis aspectibus digna sunt, aeternae discretionis examinatione[2]) firmentur, quia non sicut videt homo videt Deus. Ille siquidem, sicut divinus sermo denuntiat, omnium[3]) corda scrutatur, et omnes[4]) mentium [cogitationes][5]) antevenit. Assiduis ergo precibus hoc sperate[6]), ut oculos cordis vestri Deus illuminet, sicut optavit[7]) B. Heliseus, aperiat, quo possitis agnoscere quanta nos circumstent adiumenta Sanctorum, quanta fidelibus auxilia praeparentur; Deus enim no-

---

2) *examine* B.
3) *omnia* B.
4) *omnium* B.
5) *cogitationes* habet B.
6) *orate* B.
7) *oravit* B.

ster simplicibus[8]) appropinquat. Non desit militantibus Deo[9]) iugis oratio; non pigeat agere poenitentiam, quem[10]) non puduit facinus perpetrare; non dubitetis[11]) lugere peccantes, si quo modo offensa divinitas[12]) vestrarum lacrymarum inundatione placetur; quia spiritum contribulatum, suum est dignatus vocare sacrificium. Simus igitur corde humiles, mente tranquilli, delicta omnia praecaventes, ac divinorum semper memores mandatorum, scientes non prodesse nobis humilitatem[13]) vestis, nomen monachi, vocabulum religionis, speciem pietatis, si circa mandatorum observantiam degeneres inveniamur[14]) et reprobi. Mores igitur, filii mei[15]) carissimi, proposito suscepto consentiant: grande nefas est peccata sectari etiam[16]) hominem secularem, quanto magis monachos, qui blandimenta saeculi quasi atrocem bestiam fugientes, Christum cunctis affectibus praetulerunt; quorum incessus et habitus virtutis creditur esse documentum? Sed quid vos ultra demoror, filii mei carissimi, proposito suscepto longi sermonis affatu? Superest ut beati Apo-

---

8) *supplicibus* B.
9) *Deo* excidit in B.
10) *quos* B.
11) *pigeat* B.
12) *offensa divini iudicii lacrymarum vestrarum inundatione placetur* B. (*offensa* substantive).
13) *cum humilitate* B.
14) *inveniamur* B.
15) *mei* excidit in B.
16) *etiam* om. B.

stoli ultima oratione vos prosequar[17]), ita dicentis[18]): „Et nunc commendo vos Deo, et verbo gratiae eius, qui potens est conservare vos, et dare haereditatem in omnibus sanctificatis[19]); ipsi gloria in saecula saeculorum[20]).“

Post huiusmodi igitur aedificationis alloquium cunctos per ordinem ad osculum suum iussit accedere, et sacramento communionis accepto fleri se penitus prohibet, totumque corpus signo crucis extenta manu consignans, ut psallerent imperavit. Quibus moeroris suffusione[21]) cunctantibus, ipse psalmum protulit ad canendum: „Laudate Dominum in sanctis eius, omnis spiritus laudet Dominum.“ Sexto itaque iduum ianuariarum die[22]), in hoc versiculo, nobis vix[23]) respondentibus, quievit in Domino. Quo sepulto, credentes omnimodo seniores nostri, quae de transmigratione praedixerat, sicut et multa alia[24]) praeterire non posse, locellum ligneum paraverunt, ut cum praenuntiata populi transmigratio provenisset, praedictoris imperata complerent.

XLIV. Ferderuchus vero B. Severini morte comperta, pauper et impius, barbara cupiditate

---

17) *persequar* B.
18) correctura Cod. A. exhibet *dicens.*
19) *in sanctificationibus* B.
20) B. add. *Amen.*
21) *effusione* B.
22) *sextis itaque Ianu. Idibus* B.
23) *prae fletu* add. B.
24) *infecta* interserit B.

semper immanior, vestes pauperibus deputatas, et alia nonnulla credidit auferenda. Cui sceleri sacrilegium copulans, calicem argenteum, ceteraque altaris ministeria praecepit auferri[1]). Quae cum imposita essent sacris altaribus, nec auderet directus villicus ad tale facinus suas manus extendere, quemdam militem, Auinianum[2]) nomine, compulit diripere memorata. Qui quamvis invitus praecepta perficiens, mox tamen incessabiliter vexatus omnium tumore membrorum[3]), daemonio quoque corripitur. Is ergo velociter consilio meliore correxit errata. Suscepto namque professionis sanctae proposito, in insulae solitudine armis coelestibus mancipatus, militiae commutavit officium. Ferderuchus autem immemor contestationis et praesagii sancti viri, abrasis omnibus monasterii rebus, parietes tantum, quos Danubio non potuit transferre, dimisit. Sed mox in eum ultio denuntiata pervenit; nam intra mensis spatium a Frederico[4]) fratris filio interfectus, praedam pariter amisit et vitam. Quapropter rex Odoacer[5]) Rugis intulit bellum, quibus etiam devictis et Frederico fugato, patre quoque Feva

1) *auferrenda* B.

2) *Avicianum* B.

3) *omnium membrorum tremore.* In Cod. A. correctura *tumore* a secunda manu.

4) *Friderico* B. Exceptio fit regulae cuius supra XLII. not. 2 mentionem feci.

5) *Otachar* B.

capto[6]), atque ad Italiam cum noxia coniuge[7]) transmigrato[8]).

Post audiens idem Odoacer Fredericum ad propria revertisse, statim fratrem suum misit cum multis exercitibus Onoulfum[9]), ante quem denuo fugiens Fredericus ad Theodoricum regem, qui tunc apud Novas[10]), civitatem provinciae Moesiae, morabatur, profectus est. Onoulfus vero praecepto fratris admonitus, universos iussit ad Italiam migrare Romanos. Tunc omnes incolae tamquam de domo servitutis Aegyptiae, ita de quotidiana barbarie frequentissimae depredationis educti, S. Severini oracula cognoverunt. Cuius praecepti non immemor venerabilis noster presbyter tunc[11]) Lucillus, dum universi per comitem Pierium compellerentur exire, praemissa cum monachis vesperae psalmodia, sepulturae locum imperat aperiri. Quo patefacto, tantae suavitatis fragrantia omnes nos[12]) circumstantes accepit, ut prae nimio gaudio atque ammiratione[13]) prosterneremur in terra[14]). Deinde unanimiter[15]) aestimantes ossa funeris

6) *eum* perperam interserit B.
7) B. add. *supra memorata, videlicet Gisa.*
8) *transmigravit* B.
9) *Aonulphum* B.
10) *Novam* B.
11) *tunc* om. B.
12) pronomen *nos* Cod. B. voci *tantae* subiectum est.
13) *admiratione* B.
14) *terram* B.
15) *humaniter* B.

invenire disiuncta [nam annus sextus depositionis eius effluxerat], integram corporis compagem reperimus. Ob quod miraculum[16]) immensas gratias retulimus omnium conditori, qui cadaver Sancti, in quo nulla aromata fuerant, nulla manus accesserat condientis, cum barba pariter et capillis usque ad illud tempus permansisset illaesum. Linteaminibus igitur immutatis in loculo multo ante iam tempore[17]) praeparato funus includitur, carpento[18]) trahentibus equis impositum[19]), mox evehitur, cunctis nobiscum provincialibus idem iter agentibus, qui oppidis super rivam Danubii derelictis[20]), per diversas Italiae regiones varias suae peregrinationis[21]) sortiti sunt sedes. Sancti itaque corpusculum ad castellum nomine Montem Feletem multis emensis regionibus apportatum est.

XLV. Per idem tempus multis variis occupati languoribus, et nonnulli a spiritibus immundis oppressi, medelam divinae gratiae sine ulla mora senserunt. Tunc et mutus quidam ad id castellum suorum miseratione perductus est, qui dum in oratorio[1]), quo sancti viri corpusculum super carrum positum adhuc perma-

16) *Quo miraculo* B.
17) *iam tempore ante* B.
18) *carpentum* B.
19) *impositum* excidit in B.
20) *relictis* B.
21) *permigrationis* B.
1) *oratorium* B.

nebat, alacer pervenisset, ac sub eo clauso oris sui ostio in cordis cubiculo supplicaret, illico lingua eius in oratione[2]) resoluta, laudem dixit Altissimo. Cumque reversus ad hospitium, quo suscipi consueverat, interrogatus[3]) fuisset ex more, nutu signove pulsatus, et orasse[4]) et laudem se Deo obtulisse clara voce respondit. Quo loquente pavefacti qui eum noverant, ad oratorium cum clamore currentes, sancto Lucillo presbytero, simulque nobis qui cum illo eramus, ignorantibus quod[5]) evenerat, indicarunt. Tunc omnes exultantes in gaudio, divinae clementiae gratiarum retulimus actionem[6]).

XLVI. Igitur illustris foemina Barbaria B. Severinum, quem fama vel litteris cum suo quondam iugali optime noverat, devotiosa[1]) venerata est. Quae[2]) post obitum eius audiens corpusculum Sancti in Italia[3]) multo honore[4]) perductum, et usque ad illud tempus terrae nullatenus commendatum, venerabilem presbyterum nostrum Marcianum, sed et cunctam congregationem litteris frequentibus invitavit. Tunc S. Gelasii Sedis Rom. Pontif. auctoritate, et

2) *orationem* B.
3) *interrogantis* mendose A.
4) post *orasse* habet *se* B.
5) *quid* B.
6) *actiones* B.
1) *religiosa devotione* B.
2) post *quae* interserit *cum* B.
3) *Italiam* B.
4) *labore* B.

Neapolitano[5]) populo exsequiis revertentibus[6]) occurrente, in castello Lucullano per manus S. Victoris episcopi, in[7]) mausoleo, quod praedicta foemina condidit[8]), collocatum est.

Qua celebritate multi languoribus diversis afflicti, quos recensere longum est, receperunt protinus sanitatem. Inter quos quaedam venerabilis ancilla Dei, Processa nomine, civis Neapolitana, cum gravissimum aegritudinis pateretur incommodum, sancti funeris provocata virtutibus, itinere[9]) properanter occurrit, et ingressa sub vehiculo[10]), quo corpus venerabile portabatur, statim caruit omnium languore membrorum.

Tunc et Leodicius quidam coecus, inoppinato[11]) psallentis populi clamore perculsus, sollicite suos quid esset interrogat. Respondentibus quod cuiusdam S. Severini corpus transiret, compunctus ad fenestram[12]) se duci rogat. Cumque fenestrae nixus[13]) incumberet

---

5) *Neapolitanae* A.

6) *reverendis* B. *Exequiis revertentibus* = anniversariis.

7) *in* om. B.

8) *ex parte* interserit B.

9) *in itinere* B.

10) *vehiculum* B.

11) *inopinata* A.: peccavit contra regulas Grammatices.

12) *domus, in qua manebat, se duci rogat, de qua poterat a sanis eminus multitudo psallentium atque vehiculum sancti corporis contemplari;* add. B.

13) *enixius* B.

et oraret, protinus vidit[14]) singillatim demonstrans omnes notos atque vicinos. Quo facto cuncti, qui audierant, gratias Deo lacrymantibus gaudiis retulerunt.

Marinus quoque primicerius cantorum [15]) sanctae ecclesiae Neapolitanae, cum sanitatem post immanissimum languorem [16]) recipere pro incessabili capitis dolore non posset, caput vehiculo credens apposuit, et mox a dolore liberum sublevavit, memorque [17]) beneficii, semper in die depositionis eius occurrens, voti [18]) sacrificium Deo cum gratiarum actione reddebat. Verum multis plura scientibus sufficiat tria de innumeris [19]), quae in ingressu eius gesta sunt, beneficiorum virtutumque retulisse miracula. Monasterium igitur in [20]) eodem loco constructum, ad memoriam beati viri, hactenus perseverat; cuius meritis multi obsessi a daemonibus [21]) receperunt ac recipiunt, operante Dei gratia, sanitatem; cui est honor et gloria in [22]) saecula saeculorum. Amen.

---

14) *prospicit* B.
15) *cantorum* om. B.
16) *cum sanitatem post immanissimum capitis dolorem recipere non posset, caput* etc. B.
17) *illius* add. B.
18) *devotum* B.
19) *sufficiant ista de innumeris* B.
20) *in* om. B.
21) *curati sunt, et diversis obstricti languoribus receperunt* etc. add. B. (paraphrasis).
22) *per infinita* B.

Geschichte
des
achtzehnten Jahrhunderts
von
Fr. A. Gfrörer.

Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben
von
Dr. J. B. Weiß,
Professor der Geschichte an der k. k Universität Gratz.

I.

Ludwig XIV. Wilhelm der Oranier. Prinz Eugen. Karl XII. Peter der Große. Die Kaiser Leopold I. und Joseph I.

Eleg. geh. fl. 3. Rthlr. 1. 22.

„Mögen die politischen Wahrheiten, welche dieses Buch enthält, um so mehr eine gerechte Würdigung finden", sagt der Herausgeber in der Vorrede, „als die Sophisten des Tages wieder eifrig bemüht sind, der Welt vorzupredigen, Deutschland werde groß, wenn man es klein mache."

e-
en
of.
er

e-
die
on
gr.
in=
us
im
cht

en

hte
kr.

hen

nd

des
der
bis
kr.

Geschichte der apologetischen und polemischen Literatur der christlichen Theologie. Von **Dr. Karl Werner**, Prof. am bisch. Seminar in St. Pölten. Erster Band. 4 fl. 12 kr. 2 Thlr. 15 Ngr.

Das alte Testament und seine Bedeutung, dargestellt mit Rücksicht auf die Behauptungen des modernen Unglaubens. Von **A. Westermayer.** 4 Bde. 12 fl. 7 Thlr. 6 Ngr.

Dieses ausgezeichnete Werk enthält in größter Vollständigkeit die Widerlegung aller Angriffe, welche Rationalismus und Atheismus gegen das Alte Testament im Ganzen wie im Einzelnen namentlich in den letzten Jahrhunderten gemacht haben.

Die 4 Bände sind auch einzeln mit folgenden Separattiteln zu haben:

I. Die Erschaffung der Welt und deren Geschichte bis nach der Sündfluth. 2 fl. 24 kr. 1 Thlr. 18 Ngr.

II. Geschichte der patriarchalischen und mosaischen Offenbarung bis zur Zeit der Richter.

III. Geschichte Israels unter den Richtern und Königen.

IV. Geschichte der Erziehung und Bildung des israelitischen Volkes und Entwickelung der göttlichen Heilsidee durch die Propheten bis zur Ankunft des Messias. à 3 fl. 12 kr. 1 Thlr. 26 Ngr.

Bild einer christlichen Fürstin.

Marie,

Erzherzogin zu Oesterreich, Herzogin von Bayern.

Von

Fr. v. Hurter.

Mit 1 Stahlstich. 4 fl. 12 kr. 2 Thlr. 12 Ngr. 9 Fr.

„Ferdinand II. ist der wahrhaftige Sohn seiner Mutter, der Sohn ihrer innigsten Seele, ihres Glaubens und ihrer Liebe. Das ist genug gesagt, um das Bild dieser Fürstin als eines der interessantesten und verdankenswerthesten erscheinen zu lassen. Dem Verfasser ist es gelungen, dasselbe zu einer der frischesten, lebensvollsten und man darf hinzusetzen liebenswürdigsten der deutschen Geschichte zu machen."

(Histor.-polit. Blätter.)

„Möge das Werk, welches ganz auf authentischen Documenten ruht, nicht nur in die Studirstube der Gelehrten dringen, nach Inhalt und Form ist es so sehr geeignet, auch in weitern Kreisen Segen zu stiften, insbesondere aber legen wir seine Lectüre deutschen Müttern ans Herz, die daraus eben so viel Nutzen als Unterhaltung schöpfen werden. Druck und Ausstattung sind so schön, daß das Werk auch in dieser Beziehung jedem Boudoirtisch zur Zierde gereicht. (Deutschland, 1860. 69.)

Druck von B. G. Teubner in Leipzig.

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

C 789.5.3.15
Vita S. Severini;
Widener Library
003148358
3 2044 081 746 190